

ՅԻՍՈՒՍԻ
ՀԱԻԱՏԱՅՈՂՆԵՐԸ
ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

(ՈՒՍՈՒՅԶԻ ՈՒՂԵՅՈՅՑ, Ա. ՄԱՍ)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածական	7
Դաս 1 – Յիսուսի Համբարձումը	17
Դաս 2 – Հոգեգալուստ	20
Դաս 3 – Իմ անունովս հաւաքուիլ	24
Դաս 4 – Եկեղեցին կը տարածէ Յիսուսի Աւետարանը	27
Դաս 5 – Պիտի յայտարարենք ամէն տեղ	31
Դաս 6 – Ստեփանոս՝ առաջին սարկաւազը	34
Դաս 7 – Սուրբ Ստեփանոս՝ առաջին նահատակը	37
Դաս 8 – Առաջնորդել՝ ծառայելով	40
Դաս 9 – Նորակազմ եկեղեցւոյ անդամները միասին կ'աղօթեն	43
Դաս 10 – Նորակազմ եկեղեցւոյ անդամները իրարու հոգ կը տանին	46
Դաս 11 – Անոնք միասին աղօթեցին	49
Դաս 12 – Տարբեր ենք՝ բայց Տիրոջմով միացած	52
Դաս 13 – Սամարացիներուն եւ եթովպիացի բարձրաստիճան պաշտօնեային դարձը	55
Դաս 14 – Պօղոս առաքելի դարձը	58
Դաս 15 – Կոռնելիոս՝ առաջին հեթանոսը որ քրիստոնեայ դարձաւ	61
Դաս 16 – Հեթանոսներուն մկրտութիւնը կը բացատրուի	65
Դաս 17 – Հրեշտակներ եւ հրեշտակապետներ	68
Դաս 18 – Յիսնակի պահք	71
Աղօթքներ՝ 10 տարեկան պատանիներու համար	75

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍՔ ՊԱՍԵՆԹԱՅՔԻ ՄԵԹՈՏԻՆ ՄԱՍԻՆ

Այս դասընթացքը Քրիստոսակեդրոն եւ աշակերտին վրայ ուշադրութիւն դարձնող ծրագիր մըն է, որուն միջոցաւ ան պիտի ծանօթանայ մարդկութեան հանդէպ Աստուծոյ ունեցած անսահման սիրոյն: Սոյն ծրագիրը նպատակ ունի, Աստուածաշնչական հիմնական դասերով, եկեղեցական աւանդութիւնները կեանքի կոչել նոր սերունդին մօտ:

Աստուած «տարբեր կերպերով խօսած էր» (Եբր. 1.1): Անցեալին Ան ինքզինք յայտնած էր մարդոց: Ան առաջնորդած էր զանոնք ճշմարտութեան: Աստուծոյ յայտնութիւնը շարունակուող իրականութիւն է: Ուղղափառ եկեղեցիներուն համար, Աստուծոյ յայտնութիւնը իբրեւ այդպիսին, կը կոչուի Սուրբ Աւանդութիւն, որ ամբողջութիւնն է դարերու ընթացքին եկեղեցւոյ ապրած կենդանի վկայութեան: Անիկա արտայայտութիւն կը գտնէ Աստուածաշունչին, ծէսին, խորհրդակատարութեանց, Հայրերու սրբազան գրութեանց, սուրբերու վկայաբանութիւններուն, պահեցողութեան եւ տօներուն, ինչպէս նաեւ եկեղեցական երաժշտութեան ու արուեստի ճամբով: Իւրաքանչիւր դասի Աստուածաշնչական նիւթին առնչելով Սուրբ Աւանդութիւնը, կը յուսանք պատանիները առաջնորդել հաւատքի փորձառութեան, Ուղղափառ եկեղեցւոյ հաւատքին, որուն ճամբով անոնք պիտի մտերմանան մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ:

Աւելին, սոյն ծրագիրը մասնաւոր ճիգ կը կատարէ հաւատարիմ մնալու կրօնական դաստիարակութեան սկզբունքներուն, ինչպէս նաեւ կրթութեան չափանիշներուն առհասարակ, եւ կ'առաջնորդուի հաւատքի աճման սկզբունքներով: Մեր օրինակը առած ենք Մեծ Ուսուցչին՝ Յիսուսի ուսուցման մեթոտնէն:

Յիսուս իր հետեւորդները մղեց որ իրենք յայտնաբերեն ճշմարտութիւնը: Ան պատմութիւններ եւ առակներ պատմեց, որոնք առնչուած էին զինք ունկընդորդներուն կեանքի փորձառութիւններուն: Իր օգտագործած պատմութեանց մէջ հանդիսացան, որ իր ունկընդորդները ապրին այդ պատմութեանց: Սովորական ծանօթութիւն տալէ անկախ, Յիսուս մղեց իր հետեւորդները որ փորձառութեան ճամբով բան մը սորվին: Դաստիարակչական սահմանումն տարբեր, այս մօտեցումը մենք կը կոչենք փորձառական մօտեցում:

Յիսուս նաեւ հարցադրումներ կատարեց, որպէսզի մարդիկ մտածեն այդ մասին եւ իրենք գտնեն

անոնց պատասխանները: Իր հետեւորդներուն զարգացման տարբեր մակարդակները նկատի ունենալով, ինչպէս նաեւ անոնց ընկալելու տրամադրութեանց տարբերութիւնները հաշուի առնելով, Ան չբացատրեց իր պատմածներուն իմաստը, բացի տասներկուքէն, զոր ընտրած էր: Ան գիտէր, որ ժամանակ մը ետք իր խօսքերը պտուղ պիտի տային անոնց սրտերուն մէջ, եւ անոնք պիտի սկսէին հասկնալ: Յիսուս համբերութեամբ ու սիրով վարուեցաւ բոլորին հետ, ընդունելով զանոնք այնպէս ինչպէս որ էին այդ միջոցին: Լաւապէս գիտնալով որ հոգեւոր զարգացումը ամբողջ կեանքի տեսողութեան վրայ տարածուած իրողութիւն է, Յիսուս համբերութեամբ եւ անպայմանական ձեւով կը սպասէ մեզմէ իւրաքանչիւրէն, որ հոգեպէս աճինք ու կազմաւորուինք:

ՊԱՍԽԱՆՊԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Մեր ընդհանուր ծրագիրը կազմուած է 6-17 տա-րեկաններու համար, երկու գիրքերով 36 դասեր տալով ամբողջ տարեշրջանի ընթացքին: Ընդհանրապէս ուսուցչի ուղեցոյցը 36 դասերը միասնաբար կը պարունակէ:

Դասերուն նիւթը քաղուած է Հին Եւրոպայի Կտակարաններէն: Իւրաքանչիւր դաս կը սկսի մտածումի առաջնորդող աշխատանքով մը, որ աշակերտներուն կ'օգնէ իրենց կեանքին մասին մտածելու, ճիշդ հասկընալու համար ներկայացուած Աստուածաշնչական պատմութիւնը:

Աստուածաշնչական պատմութեան մեթոտը այն է, որ յարմարցուած ըլլալ տուեալ տարիքին, որուն կը հետեւին դարձեալ այդ տարիքին յարմար վերաքաղներ եւ այլ աշխատանքներ: Աստուածաշնչական պատմութեանցները իւրաքանչիւր տարուան համար նիւթ մը կը շօշափեն, որ տուեալ տարիքին յարմարութեամբ դասաւորուած են, եւ կը ներառեն եկեղեցւոյ Սուրբ Աւանդութիւնը, որ գլխաւոր նպատակն է այս ծրագրին: Այսպիսով բոլորին համադրումը աշակերտին դիմաց դիւրացուած է:

10 տարեկան մանուկներու աճման տարիքը նըկատի ունենալով, ինչպէս նաեւ ժամանակի եւ միջոցի անոնց ըմբռնողութիւնը, պատմութիւնը գնահատելու կարողութիւնները, վայր, թուական, մարդիկ եւ դէպքեր ճանչնալու մօտեցումը, այս տարուան ծրագիրը կեդրոնացած է առաջին դարու եկեղեցւոյ աճման վրայ: Գործք Առաքելոց գիրքին վրայ հիմնուելով, աշակերտ-

ներում կը ծանոթացուին Սուրբ Հոգիին գործերը, երբ Քրիստոնէական եկեղեցին նոր կը սկսէր իր կեանքը, Յիսուսի համբարձումէն ետք:

Այս դասընթացքին առաջին 18 դասերը թեմա-թիք մասերու բաժնուած են:

Ա. Մաս – Եկեղեցին Յիսուս Քրիստոսի ներկայութիւնն է

Յարուցեալ Փրկիչը՝ Յիսուս Քրիստոս երկրի վրայ մնաց քառասուն օրեր, եւ բազմաթիւ անգամներ իր աշակերտներուն երեւցաւ: Ան երկինք համբարձաւ իր տասներկու առաքեալներուն եւ աշակերտներուն ներկայութեամբ: Իր խոստումին համաձայն, Ան Սուրբ Հոգին դրկեց որպէսզի գորացնէ եւ առաջնորդէ եկեղեցին, իր հետեւորդներուն խումբը: Յիսուսի խօսքերուն հաւատարիմ, եկեղեցին միշտ կը հաւաքուի Սուրբ Պատարագ մատուցելու, որուն ճամբով Յիսուսի ներկայութիւնը կը զգանք: Եկեղեցին, իբրեւ խորհրդական ներկայութիւնը Քրիստոսի այս աշխարհին վրայ, Անոր գործը կը շարունակէ, աւետարանելով բարի լուրը Աստուծոյ թագաւորութեան:

Բ. Մաս – Պետք է վկայենք

Առաջին դարու Քրիստոնէական եկեղեցւոյ հետեւելով, մենք կրնանք վկայել Յիսուս Քրիստոսի մասին, զանազան կերպերով: Առաքեալները իրենք վկայեցին, Բարի Լուրը հռչակելով զանազան երկիրներու մէջ: Անոնք նաեւ վկայեցին իրենց կատարած աշխատանքով եւ բժշկութիւններով, ինչպէս նաեւ իրարու կարիքները հոգալով: Ստեփանոս եղաւ առաջին նահատակը որ Յիսուսի մասին վկայեց՝ իր կեանքը տալով: Առաքեալները շարունակեցին իրենց վկայութիւնը, նորակազմ եկեղեցին առաջնորդելով եւ ուղղութիւն տալով անոր:

Գ. Մաս – Քրիստոնէաներուն առօրեայ կեանքը

Եկեղեցին իր աղօթքի կեանքին սկսաւ Յիսուսի համբարձումէն ետք: Առաքեալները վերնատան մէջ Սուրբ Հոգին ստացան զոր Յիսուս խոստացած էր, միասնաբար Ս. Կոյս Մարիամ Աստուածածնի հետ, երբ հաւաքուած էին աղօթելու:

Նորակազմ եկեղեցին աճեցաւ ու զօրացաւ քով-քովի գալով աղօթելու եւ ճաշակումի համար: Նոր եկեղեցւոյ անդամները իրարու կարիքները կը հոգային, եւ հասարակաց էր իրենց ունեցուածքը: Այնպէս որ, ոչ ոք կարիքաւոր էր կամ աղքատ:

Հակառակ անոր որ տարբեր ենթահողերու ծընունդ էին, սակայն անոնք բոլորը Քրիստոսով միացած էին: Սուրբ Պատարագը կնիքն էր այդ այլազանութիւնը միացնող:

Դ. Մաս – Վկայենք ամէնուր

Առաքեալները եւ անոնց հետեւորդները հաւատարիմ մնացին Յիսուսի ուսուցումներուն՝ երթալու եւ բոլոր ազգերը աշակերտ դարձնելու: Անոնք Աւետարանը քարոզեցին հրեաներուն եւ հեթանոսներուն, կեանքի տարբեր հանգամանքներու վրայ եղող մարդոց՝ հարուստին թէ աղքատին, ազատին եւ ոչ ազատին, ընկերութեան կեանքէն մերժուածին թէ լքուածին:

Ե. Մաս – Եկեղեցին կը տօնէ

Հրեշտակներուն եւ հրեշտակապետներուն տօնը, ինչպէս նաեւ Ս. Ծննդեան Յիսուսի պահքը այստեղ ներկայացուած են, որպէսզի աշակերտներուն գիտութիւնը առաւել եւս զարգանայ եկեղեցւոյ առաջին շրջանի կեանքին մասին:

ԻՆՉՊԷՍ ՀԱՍԿՆԱԼ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՆՉՆԱԼ ԱՆՈՆՑ ԻՐԱՅԱՏՈՒԿ ՆԿԱՐԱԳՐԱՅԻՆ ԳԻԾԵՐԸ

Աստուծոյ հետ ըլլալու ջանասիրութիւնը, իւրաքանչիւր մարդ էակի ուղղուած կոչ մըն է: Այդ ճամբուն մէջ կը մտնէ մարդ իր ծնունդով եւ կը շարունակէ իր ընթացքը մինչեւ մահ: Իւրաքանչիւր մարդու հաւատքի կեանքը իւրայատուկ ըլլալով հանդերձ, հասարակաց գետին մը ունի համայն մարդկութեան հետ: Անձի մը կեանքին մէջ կրնան մարդիկ եւ դէպքեր ըլլալ, որոնք անոր հաւատքին աճման կը նպաստեն: Իբրեւ կրօնքի ուսուցիչ, կոչուած ես քու աշակերտներդ առաջնորդել Քրիստոնէական հաւատքի աճման ընթացքին մէջ: Գիտնալով թէ աշակերտներդ ինչպէ՞ս կ'աճին հոգեւորապէս, իմացապէս, ընկերայնօրէն եւ զգացականօրէն, քեզի պիտի օգնէ յարմար ծրագիրներ կազմելու եւ ձեռնարկներ կազմակերպելու, խորացնելու համար անոնց հաւատքը:

10 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐՈՒ ԶԱՐԳԱՅՍԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Այս նիւթերը քաղուած են հոգեբաններ՝ Ժան Փիաժէի, Հաուըրտ Կարտնըրի, Լորընս Քոհլըվըրկի, Էրիք Էրիքսընի եւ ճէյմս Ֆլաուըրի բարոյագիտական, հոգեբանական եւ հաւատքի աճման վերաբերող շարք մը գործերէն:

10 եւ 11 տարեկաններուն նկարագրային կազմաւորումը շատ նման է իրարու: Այս հատուածին մէջ երկուքն ալ պիտի ներկայացուին, նշելով նաեւ անոնց ունեցած տարբերութիւնները:

Ձեր 10 տարեկան աշակերտները բաւական ճամբայ կտրած են իրենց կանուխ մանկութենէն ի վեր: Իբրեւ մանուկներ եւ կանուխ շրջանի պատանիներ, անոնց կրօնական փորձառութիւնը ազդուած կ'ըլլայ իրենց ապրած շրջապատէն, ուրկէ իրենց հաւատքի հունտերը կը քաղեն: Պատկերներ, ծայներ, շարժումներ եւ եկեղեցական զանազան արտայայտչամիջոցներ ճաշակ մը կու տան իրենց, եկեղեցւոյ՝ Աստուծոյ ժողովուրդի կեանքին մասին:

Իբրեւ մանուկներ դպրոց երթալու պատրաստուած ըլլալով 5 տարեկանին, անոնց աճումը կը շարունակուի իրենց ծնողները կապկելով, ինչպէս նաեւ եկեղեցւոյ անդամներէն ոմանց ըրածները ընդօրինակելով: Գիշդ այս ժամանակաշրջանին, եկեղեցւոյ անդամներուն գործածած բառերը, արտայայտած մտածումները մեծագոյն դասերն են, որոնցմէ կ'ազդուի իրենց մանկական հաւատքը:

Դպրոցական կեանքի առաջին տարիներուն, մանուկները կը սկսին իրենց գիտութեան աճումը զգալ: Արագ աճման այս տարիներուն, 10 տարեկանները ուրիշներու հետ փոխ յարաբերութեան մէջ կը մտնեն, եւ անձնակեդրոնութենէ կ'անցնին ուրիշներու իրաւունքներուն ճանաչման աստիճանին: Այս տարիքին գործնապէս մասնակցութիւնը, սորվելու նոր առիթներ կը ստեղծէ, յատկապէս խմբային աշխատանքներու ճամբով: Այս ձեւով աւելի պիտի հասկնան եկեղեցւոյ հաւատքի պատմութիւնները:

10 տարեկանները փաստօրէն աւելի մեծ են քան ուրիշ կամ ինքնը տարեկանները: Սեռային տարբերութիւնները, յատկապէս աղջիկներու պարագային, ակընյայտ կը դառնան: Այս տարիքին մէջ գտնուող կարգ մը պատանիներ շատ արագ աճման նշաններ ցոյց կու տան, մինչ ուրիշներ աւելի դանդաղ աճ կ'ունենան:

Տան եւ ընտանիքի անդամներուն կողմէ ցոյց տրուած հետաքրքրութիւնը, մանաւանդ ընկերներուն հետ անոնց բարեկամութիւնը, առիթ կ'ընծայէ մեզի զանոնք աւելի ներառնելու եկեղեցւոյ կեանքէն ներս:

10 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՅԱՏԿԱՆՇԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐԸ

Ֆիզիքապէս, տասը տարեկան պատանիները տակաւին կը շարունակեն աճիլ, հասնելու համար միջին մանկութեան տարիքի: Անցումային այս շրջանը երբեմն կը տարբերի երեխաներուն մօտ: Ոմանք, մանաւանդ աղջիկները, արթունքի առաջին նշանները ցոյց կու տան: Ամենքն ալ իրենց ֆիզիքական աշխատանքներուն վրայ աւելի ուշադիր կ'ըլլան:

Տասը տարեկանները խանդով ու եռանդով լե-

ցուն կ'ըլլան: Անոնք կեանքը կը վայելեն, սորվելու ախորժակ կ'ունենան ու կը վայելեն իրենց ընկերները: Անոնք շատ ինքնավստահ կ'ըլլան եւ կը սիրեն մեծերու հետ զրուցել: Անոնք մեզի կը դիմեն Աստուծոյ մասին իրենց տարբեր փորձառութիւններով, ինչպէս նաեւ իրենց հաւատքին ու եկեղեցւոյ առնչուող հարցումներով: Այդ ենթահողին վրայ մենք կրնանք աշխատիլ, աւելի լաւ ճանաչում տալով իրենց եկեղեցւոյ մասին, յատկապէս զիրենք ներառնելով մարդոց շրջանակին մէջ:

Երբ մտածենք մեր տաս տարեկաններուն մասին, պէտք է յիշենք, որ մեր Տէրն ալ այդ տարիքի պատանի մը եղաւ: Նոյն փորձառութիւնները Ան ալ ապրեցաւ, ինչպէս կը դաւանինք Նիկիական Հանգանակին մէջ: Ասիկա նկատի ունենալով, մենք պէտք է իւրաքանչիւր մանուկի մէջ Յիսուսի կերպարը տեսնենք: Սուրբ Կոյս Մարիամի նման, որ Յիսուսի առաջին ուսուցչուհին էր, մենք ալ կոչուած ենք օգնելու այս տասը տարեկաններուն առողջ զարգացումին:

Ճանչնալու կարողութեան զարգացումը

Տասը տարեկանները տակաւին յստակ տուեալներու վրայ կը սորվին: Անոնք յստակ կը մտածեն ու կը սորվին, յստակ պատկերներով, բայց իրականն ու երեւակայականը կրնան զատորոշել իրարմէ: Ութ եւ ինն տարեկաններուն հետ բաղդատած, անոնք հետզհետէ գործնական փորձառութենէն կ'անցնին յստակ ըմբռնումներու: Պէտք է միշտ նկատի ունենանք, թէ հակառակ անոր որ անոնք կ'աճին, սակայն տակաւին յըստակ կը մտածեն:

Այս տարիքին, խմբային պատմութիւններ, յըստակ պատկերներով, լաւագոյն կերպն է ուսուցանելու: Իմաստը տակաւին պահուած կը մնայ պատմութեան մէջ: Թելադրեցէք որ խօսին պատմութեան մասին, իրենց հասկցած ձեւով: Կրնաք անոնց հարցնել թէ հիմա ի՞նչ կը պատահի, ո՞վ է իրենց նախընտրած հերոսը, եւ ի՞նչ ազդեցութիւն կ'ունենայ իրենց վրայ տուեալ պատմութիւնը: Հիմա որ անոնք անցեալ, ներկայ ու ապագայ ժամանակներուն տարբերութիւնները կը ճանչնան, զիրենք մղեցէք պարտականութիւններ կատարելու՝ ժամանակագրական կարգը ճշդելու պատմութեան մէջ կատարուող դէպքերուն: Ասիկա իրենց մէջ պիտի զարգացնէ պատմութեան ընթացքին նկատմամբ գիտակցութիւնը: Այս հանգրուանին անոնք կը սորվին պատմութիւնը եւ կը փորձեն վերարտադրել զայն: Աւելի ուշ, երբ մեծնան, իրենք զիրենք պիտի երեւակայեն իբրեւ մաս այդ պատմութեան, եւ ի վերջոյ պիտի կարողանան միջամտել պատմութեան դէպքերուն, իրենց կարծիքը տալով:

Տասը տարեկանները հաճոյք կ'առնեն ծանօթութիւններէ, ինչպէս՝ ժամանակ, վայր, մարդիկ, օրէնքներ եւ կանոններ: Անոնք կը սիրեն գիտնալ թէ ինչպէ՞ս կազմակերպուած են դէպքերը: Անոնց մէջ հետզհետէ կ'աճի պարզ պատճառ մը եւ անոր ազդեցութիւնը փոխ-յարաբերութեան վրայ:

Ընկերային զարգացում

Տասը տարեկան փոքրիկները արդէն բաւական վարժութիւն ձեռք ձգած կ'ըլլան դպրոցական կեանքէն ներս, ինչպէս նաեւ ընկերային շրջապատին մէջ ապրելու համար: Վստահաբար իրենց ունեցած փորձառութիւնները բաւարար եղած կ'ըլլան իրենց մէջ մըրցակցութեան ոգին զարգացնելու իմաստով:

Զգացականօրէն անոնք աւելի կայուն են եւ կըրնան իրենց զգացումներուն վրայ իշխել: Շատ ազնիւ անհատականութիւն կ'ունենան: Անոնք կը ծեւացնեն թէ հաճոյք կ'առնեն մրցակցութենէ, պատասխանատուութեան գիտակցութիւն կը ցուցաբերեն, եւ գործակցութեան ոգի կ'արտայայտեն:

Շատ կարեւոր է որ տասը տարեկանները խումբի մը անդամ ըլլան: Այս տարիքին անոնք շատ հաճոյք կ'առնեն խումբի մը մէջ ըլլալէ, ինչպէս մարզական, արուեստի կամ այլ խումբեր: Անոնք հաճոյք կ'առնեն խմբային աշխատանքներէ, ինչպէս նաեւ «մտերիմ ընկերներ» ունենալէ: Հակառակ անոր որ անոնք այդ խումբին ազդեցութեան տակ կ'ըլլան, յատկապէս ծընողներու եւ ուսուցիչներու միջոցաւ, սակայն դարձեալ կարեւոր է խումբի մը իրենց անդամակցութիւնը:

Տասը տարեկաններուն հոգե-ընկերային նկարագիրը կերտելու համար, պէտք է զանոնք ներառել եկեղեցւոյ կեանքէն ներս: Մասնակից դարձուցէք զանոնք աղքատներուն օգնելու եկեղեցւոյ առաքելութեան, եւ քաջալերեցէք որ եկեղեցւոյ մէջ շապիկ հագնին ու դպրութիւն կատարեն:

Բարոյական զարգացում

Տասը տարեկաններուն համար շատ կարեւոր են կարգն ու կանոնը: Անոնք կրնան հնազանդիլ օրէնքներու գոր կը սորվին եւ կը սիրեն: Անոնք կրնան նկատի առնել հաւաքական կեանքի օրէնքները, եւ զգալ ուրիշներու վիճակը:

Ուրիշներու կողմէ տրուած վաւերացումը շատ կարեւոր է տասը տարեկանի մը առնելիք որոշումին մէջ: Խումբի մը անդամ ըլլալու իրենց կարիքը պատճառ կը դառնայ որ այդ խումբին օրէնքներուն եւ ճիշդ կամ սխալ դատած ըմտրութիւններուն հետեւի ան:

Անոնց զարգացող գիտակցութիւնը կրնայ զա-

նազանել ճիշդը սխալէն: Սակայն, միշտ ալ ճիշդը չեն ըմտրեր: Անոնք պէտք ունին խիստ ուղղութեան, իրենց ծնողքէն կամ ուսուցիչներէն:

Հաւատքի զարգացում

Դպրոցական տարիքի մանուկին հաւատքը արտայայտութիւն կը գտնէ իրապաշտ հայեացքով, որով ան կը նայի աշխարհին:

Այս տարիքի երեխան լաւ պատմութիւններ կըրնայ պատմել կամ վերապատմել, եւ իր հասկցած ծելով թափանցել անոր խորքը: Երեխան տակաւին չի կրնար պատմութեան սահմաններէն դուրս ելլել եւ անդրադարձ մը կատարել անոր իմաստին: Այս տարիքին մակերեսային մօտեցում մը կ'ունենայ ան, եւ աւելի խորը չի թափանցեր: Աստուծոյ պատկերները խորհրդանշական են տակաւին եւ բնութեան մէջ կը գտնուին: Աստուծոյ զօրութեան ու փառքին խորհրդանշանները մարդկային պատկերներով կը ներկայանան իր մտքին: Տասը տարեկանները աստուածաբանական ըմբռնողութիւն չեն ունենար տակաւին:

Զարգացման այս հանգրուանին, երեխան կը սկսի պատկերացնել թէ ի՞նչը իրականութեան համագոր է, եւ ի՞նչը՝ երեւակայական, որ հաւատք կը ստեղծէ իր մասին: Փոխ-յարաբերական իմաստով, երեխան իր սեփական կարծիքէն բացի ուրիշներու կարծիքն ալ կը հարցնէ: Պատմութիւն պատմելու վարժութիւնը իրենց մէջ կը զարգացնէ այն զգացումը, թէ ո՞ր է իրենց տեղը այն մեծ պատմութեան մէջ, որ փրկագործութիւն կը կոչուի:

Գիտնալով որ տասը տարեկանները այնքան լեցուն կ'ըլլան սիրով եւ աշխատանք կատարելու հաճոյքով, պէտք է օգտագործենք իրենց այս խանդը եւ զիրենց ներառնենք այնպիսի աշխատանքներու մէջ, որ կարենան արտայայտել իրենց զարգացող ինքնութիւնը, իբրեւ հետեւորդներ Յիսուս Քրիստոսի:

ԱՇԿԵՐՏՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՈՒ ԿԸ ՍՈՐՎԻՆ

Աշակերտներուն մտածելու եւ սորվելու կարողութիւնները գիտնալ՝ առիթ կու տայ ուսուցիչներուն ծրագրելու եւ օգտագործելու շարք մը կերպեր, որոնք կ'օգնեն իւրաքանչիւր աշակերտին ընդլայնել իր ուսանելու կարողութիւնը: Ուսուցիչներ վաղուց գիտեն, թէ աշակերտները սորվելու տարբեր կերպեր ունին: Հարվըրտի փրոֆէսէօր Հաուըրտ Կարտնըրը ուսուցիչներու այս փորձառական գիտութիւնը սահմանած է: Իր «Մտքի Շրջագիծը» գիրքին մէջ, հրատարակուած

1983-ին, Կարտնըրը սահմանում ընդ կ'առաջարկե մարդոց սորվելու կարողութեան մասին, զոր կարելի է կոչել զանազան կարողութիւններ: Այս սահմանումին համաձայն, կարողութեան տարբեր մակարդակներ գոյութիւն ունին, սակայն իւրաքանչիւր անհատ տարբեր կարողութիւն կը ցուցաբերէ մէկուն կամ միւսին մէջ: Որպէսզի կարելի ըլլայ բոլոր աշակերտները ներգրաւել, անհրաժեշտ է որ ուսուցիչները տարբեր նախաձեռնութիւններու դիմեն, բոլոր մակարդակի աշակերտները մասնակից դարձնելու հաւաքական աշխատանքին:

Կարողութեան տարբեր մակարդակներ՝ որոնք սորվելու տարբեր աստիճաններ կը յայտնաբերեն.—

1. Խօսակցական-լեզուական.— Բառեր գործածելու կարողութիւնը եւ լեզուն օգտագործելու շնորհքը, թէ գրաւոր եւ թէ բանաւոր, այս կարողութեան իւրայատկութիւնը կը ներկայացնեն: Խօսակցական այս կարողութեամբ աշակերտները լաւագոյնս կը սորվին կարդալով, գրելով, պատմութիւն լսելով կամ բարձրաձայն կարդալով եւ գրուցատրութեամբ: Անոնք գաղափարներ կը զարգացնեն, երբ խօսին անոնց մասին: Անոնք բազմաթիւ հարցումներ կը հարցնեն, ոչ թէ անուշադիր եղած ըլլալուն պատճառով, այլ աւելի բան սորվելու համար: Յաճախ անոնք շատախօս կ'ըլլան ու կը զգուեցնեն, սակայն մեզի կը պարտադրեն որ առիթ տանք իրենց խօսելու եւ այդ ճամբով սորվելու: Անոնք հաճոյք կ'առնեն այն պարտականութիւններէն, որոնք ընթերցում կու տան, պատմութիւն պատմել ունին, գրուցատրութիւն կամ բառախաղ ունին:

2. Դիտելով-նկատելով.— Դիտելով սորվողները կարիք ունին նայելու առարկաներուն եւ անոնք պատկերներու ճամբով մտածելու կարողութիւն ունին: Անոնց դիտելու կարողութիւնը զօրաւոր ըլլալով, գոյներու, կերպերու, չափերու, տեղի եւ ձեւի բարձր զգացողութիւն ունին: Անոնք այս բոլոր տարրերուն փոխադարձ յարաբերութիւնները լաւ կը ճանչնան: Պատկերներու գործածութիւնը, արուեստի պարտականութիւնները, կերպարներն ու քարտեւները մեծապէս օգտակար կ'ըլլան անոնց սորվելու ընթացքին: Անոնք կը սիրեն պատկերացնել իրենց լսած պատմութիւնները, եւ երբեմն ալ կը նախընտրեն ընկերակցող երաժշտութիւն մը ունենալ:

3. Տրամաբանական-բուրաբանական.— Տրամաբանականօրէն սորվողները իսկապէս կը սիրեն

հարցերը քննարկել եւ ըստ այնմ լուծել: Անոնք հարցերը կը տեսնեն, եւ կարողութիւն ունին մէկը միւսէն զատորոշելու: Անոնք «կը զբաղին» հարցերով, եւ իրենց աշխատանքով աւելի բան կը սորվին, քան թէ տեսնելով կամ լսելով: Թատերական կերպը եւ ձեռային աշխատանքը իտեալ կերպն է այս տեսակի սորվողներուն համար:

4. Ֆիզիքական-մարմնական.— Ֆիզիքական սորվողներու համար լաւագոյն կերպը շարժումն է: Անոնք պատրաստ են իրենց ձեռքերը օգտագործելու մինչ կը խօսին, եւ կը սիրեն ֆիզիքական շարժումներով ներկայացնել այն ինչ որ կ'ըսեն: Անոնք ամբողջ մարմինի շարժումներով կը մըտածեն եւ կը զարգացնեն իրենց փոխանցելիք տեղեկութիւնը: Անոնք կը սորվին դպնալով, եւ կը սիրեն իրարմէ զատել առարկաները: Անոնք յաճախ «կը խաղան» առարկաներով եւ աւելի լաւ կը սորվին գործելով, քան թէ տեսնելով կամ լսելով: Թատերական կերպը եւ ձեռային աշխատանքը իտեալ կերպն է այս տեսակի սորվողներուն համար:

5. Երաժշտական.— Երաժշտականօրէն սորվողները չափի բացառիկ զգացողութիւն կ'ունենան, ինչպէս նաեւ խօսակցութեան երաժշտականութեան հանդէպ սէր (ինչպէս բանաստեղծութիւն): Անոնք առհասարակ իրենք զիրենք կ'արտայայտեն երգեր յօրինելով, եւ երաժշտութիւն մը լսելուն պէս՝ շարժումներ կատարելով: Այսպիսի սորվողներուն համար երաժշտութիւն, երգ եւ չափաւոր գործիքներ իտեալ միջոցներ են:

6. Միջ-անհատական (փոխ-յարաբերական).— Սորվելու այս մակարդակը կարողութիւն կու տայ սորվողին մարդկային փոխ-յարաբերութիւնները լաւապէս սորվելու: Փոխ-յարաբերական սորվողները շատ լաւ դիտողներ կ'ըլլան, եւ լաւապէս կը կարդան մարմնի լեզուն եւ մարդկային ծայրի իւրայատկութիւնները: Անոնք կրնան ծանօթութիւն տալ, թէ մարդիկ ի՞նչ կը զգան, եւ ըստ այնմ կը պատասխանեն: Անոնք ընկերային ձեռնարկներէ հաճոյք կ'առնեն, ինչպէս նաեւ կը սիրեն աշխատիլ մէկու մը հետ կամ խմբային աշխատանքով:

7. Ներ-անձնական-հայեցողական.— Հայեցողական սորվողները օժտուած կ'ըլլան յատուկ զգայա-

րանքով եւ արթնութիւնը կ'ունենան ճանչնալու իրենց ներքին զգացումները: Անոնք հաճոյք չեն առնել խմբային աշխատանքներէն, այլ կը նախընտրեն մտածել թէ ո՞վ են իրենք, եւ ո՞ր է իրենց տեղը ընկերութեան կեանքին մէջ: Անոնք երբեմն կը ծանծրաման հաւաքական աշխատանքէն, եւ իրենք զիրենք կ'արտայայտեն անձնական՝ առանձնակի աշխատանքներ կատարելով:

ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ ԿՐՕՆՔԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉԻՆ ՀԱՍԱՐ

**Ի՞նչ բան շեշտել տասը տարեկան
աշակերտներուն սորվեցուցած աստե՞ն**

Քաջալերեցէք իրենց փորձառութիւններուն անդրադառնալը

Տասը տարեկանին, մանուկները մեզի կը դիմեն Աստուծոյ, հաւատքի ու Եկեղեցւոյ մասին զանազան փորձառութիւններով: Հարստացուցէք ձեր կրօնքի դասապահը, քաջալերելով աշակերտները որպէսզի անդրադառնան իրենց ունեցած փորձառութիւններուն: Միջոցներ ստեղծեցէք որպէսզի անոնք արտայայտուին իրենց զգացած հաւատքին մասին:

Ձեր կատարած այս օժանդակութիւնը իր կարելոր տեղը պիտի ունենայ անոնց հաւատքին կազմաւորման մէջ:

Համայնական կեանքի փորձառութիւններ եւ օրինակներ ներկայացուցէք

Տասը տարեկան երեխաներուն համար շատ կարելոր է խումբի մը անդամ դառնալը կամ ընկերական միջավայրի մէջ ըլլալը:

Անոնք շատ կը փափաքին իրենց հաւատքին ու աւանդութիւններուն մասին տեղեկութիւններ ունենալ: Միջոցներ ստեղծեցէք անոնց ծանօթացնելու թէ հաւաքական կեանքի մէջ ինչպէ՞ս կ'աղօթեն, ինչպէ՞ս որոշումներ կ'առնեն, Եկեղեցին ինչպէ՞ս հոգ կը տանի աղքատներուն, կամ ինչպէ՞ս Եկեղեցւոյ անդամները իրարու կ'օգնեն, եւայլն: Այս փորձառութիւնները իմանալով, Եկեղեցւոյ հետ իրենց կապը կը զօրանայ եւ նոյնացած կը զգան անոր հետ:

Աստուծոյ պատկերը անոնք կը ճանչնան Եկեղեցւոյ համայնական կեանքին ընդմէջէն: Եկեղեցին ինչ ազդեցութիւն որ ունենայ իրենց վրայ, այդպէս կ'երեւակայեն իրենք Աստուծոյ կերպարը:

Եկեղեցւոյ օրէնքները անհրաժեշտ են

Մանուկներուն կազմաւորուող բարոյականը եւ օրէնքի հանդէպ իրենց հետաքրքրութիւնը բնականօրէն առիթ կ'ընծայեն մեզի, սորվեցնելու անոնց թէ ինչպէ՞ս պէտք է ապրին քրիստոնեաներ: Անոնք ոչ միայն կ'ուզեն սորվիլ այդ օրէնքները, այլ նաեւ կ'ուզեն գիտնալ թէ ուրկէ՞ եկած են անոնք:

Տասը պատուիրանները սորվելով եւ Եկեղեցւոյ անդամներուն կեանքը դիտելով, անոնք պիտի զանազանն ճիշդը սխալէն, եւ ճանչնան առաքինութիւնները եւ մեղքը:

Եկեղեցւոյ բարոյական ուսուցումներուն հանդէպ խորացուցէք անոնց հետաքրքրութիւնը

Անոնք հետզհետէ պատասխանատու կը զգան իրենց կատարած գործերուն, ինչպէս նաեւ կարողութիւն կ'ունենան քննարկելու անոնց հետեւանքներուն բարոյական երեսները:

Միջոցներ ստեղծեցէք որպէսզի արտայայտեն իրենց կարծիքը տուեալ արարքի բարոյական երեսին մասին, եւ բնաւ մի՛ թերանաք զանոնք ուղղելէ եւ սրբագրելէ:

Տասը տարեկան երեխաները բարոյական հարցերու սքանչելի զգայնութիւն մը կ'ունենան, սակայն միշտ ալ իմաստութեամբ չեն օգտագործել իրենց այդ կարողութիւնը:

Տասը տարեկանները հաւատքի պատմութիւնները աւելի դիւրաւ կ'ընկալեն

Անոնք պատմութիւններ շատ կը սիրեն, կը փափաքին թատերականօրէն ներկայացնել զանոնք իրենց բառերով: Անոնք կրնան պատմութիւնը ներկայացնել այնպէս ինչպէս պատահած է, եւ այնպէս ինչպէս պիտի պատահէր այսօր:

Օգնեցէք անոնց որպէսզի միջոցներ գտնեն, որ Աստուածաշնչական պատմութիւնը կապեն իրենց եւ շրջապատի առօրեայ կեանքին:

Թելադրեցէք, որ մասնակցին աղօթքի կազմակերպման գործին

Անոնք կրնան աղօթքի յատուկ անկիւնը յարդարել:

Ուսուցչին օգնութեամբ, անոնք կրնան աղօթքի հատուածներ ալ խմբագրել: Կրօնական-ծիսական նիւթեր ու աւանդութիւններ (օրացոյց, տօներ, գոյներ, շաբաթականներ), Եկեղեցւոյ կեանքին հետ կը կապեն զիրենք:

Անոնք թէ՛ հաւաքական եւ թէ՛ անհատական ա-

ղօթքներուն նկատմամբ հետաքրքրութիւն կ'ունենան, ուստի երկուքն ալ օգտակար պիտի ըլլայ իրենց:

ԱՍՏՈՒԾԱՇՈՒՆՉԸ ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼՈՒ ՄԵԹՈՏՆԵՐ ՏԱՍԸ ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԵՒԱՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ

1. Տասը եւ տասնըմէկ տարեկան պատանիները ժամանակի հատուածներու զգայնութիւն կ'ունենան.— անցեալ, ներկայ եւ ապագայ: Անոնք պատրաստ կ'ըլլան աւելի խորապէս հետեւելու Աստուածաշնչական պատմութեանց նիւթերուն: Անոնց հետ միասին աշխատեցէք ժամանակագրութիւն պատրաստելու իրենց կեանքին վերաբերող, ինչպէս նաեւ Յիսուսի երկրաւոր կեանքին մասին: Հին եւ Նոր Կտակարաններու ժամանակագրութիւնները շարունակականութեամբ ներկայացուցէք:
2. Աշակերտները կրնան դէպքերը ընտրել Աւետարաններու այս կամ այն հատուածէն, եւ կրնան նաեւ գծանկարներով ներկայացնել զանոնք:
3. Յաճախ սովորական Աստուածաշունչ մը օգտագործեցէք, որպէսզի անոր լեզուին ընտելանան:
4. Թելադրեցէք որ իրենց տետրակներուն մէջ անդրադառնան Աստուածաշնչական կարծ պատմութեան մը:
5. Տասը տարեկան պատանիները պատրաստ կ'ըլլան սովորական հաստատումներէն անցնիլ քրիստոնէական կեանք ապրելու աստիճանին: Անոնք կրնան Աւետարանի դասերը իրենց կեանքին մէջ փոխադրել եւ դասարանին մէջ խաղաղ մթնոլորտ մը ստեղծել, մինչեւ իսկ աշխատիլ այնպիսի ծրագիրներու վրայ, որոնք արդարութիւն կը հաստատեն իրենց միջեւ:
6. Խմբային աշխատանքները եւ հաւաքաբար սորվելու փորձառութիւնը զիրենք կը մղէ մտածելու թէ իրենք կարելոր մէկ անդամն են այդ խումբին:
7. Խումբի մը կամ հաւաքականութեան մը պատկանելիութիւնը հետզհետէ կարելոր զգացում մը կը դառնայ իրենց համար: Հաւաքական կեանքի օրինակներ օգտագործելով Աւետարանէն (թագաւորութեան առակներ, մանանեխի հատիկը, աղ եւ լոյս) պիտի օգնէ իրենց, որպէսզի հասկընան հաւաքականութեան նկատմամբ իրենց յանձնառութիւնները:
8. Սորվեցուցէք անոնց աղօթել ամէն անգամ երբ կարելոր աշխատանքի մը պիտի լծուին:

ԴԱՍԱՐԱՆԸ ԻՆՉՊԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐԵԼ

Խումբ մը երեխաներ կառավարելը, մանաւանդ երբ անոնք պատանեկութեան տարիքի մէջ են, երբեմն հաճելի, երբեմն ալ անտանելի աշխատանք է: Հետեւեալ առաջարկութիւնները օգտագործելով, կրնաք շատ դիւրաւ կառավարել ձեր դասարանը եւ դասապահը վերածել հաճելի ժամուան մը:

Օրէնքներ՝ որոնց միջոցաւ պիտի ապրինք

Պատանիներ դասարանին մէջ հանգիստ կ'ապրին, երբ գիտնան թէ ի՞նչ է իրենցմէ պահանջուածը: Տարեշրջանի սկզբնաւորութեան ըսէք անոնց թէ ի՞նչ են ձեր ակնկալութիւնները դասարանէն: Ապա զիրենք հրաւիրեցէք միասնաբար օրէնքներ սահմանելու, որոնց կարիքը ունին, հասնելու համար իրենց նպատակին: Օգնեցէք անոնց որ օրէնքներ սահմանեն, հիմնուած փոխադարձ յարգանքի, պատասխանատւութեան եւ մասնակցութեան վրայ: Այնպէս ըրէք որ օրէնքները ընդհանուր ըլլան եւ ոչ թէ մասնաւոր կամ սահմանափակ թիւով: Մեծ պաստառի մը վրայ գրեցէք զանոնք եւ կախեցէք այնպիսի տեղ մը, որ յաճախ անոնցմէ մէկը կամ միւսը մէջբերելը դիւրին ըլլայ:

Լաւ վարմունք սորվեցուցէք՝ օրինակներով

Ձեր ուզած վարմունքը ձեւեցէք աշակերտներուն դիմաց: Դուք անոնց պէտք է սորվեցնէք Ոսկեայ Օրէնքը. «Ինչ որ կ'ուզէք մարդիկ ընեն ձեզի, դուք նոյնը ըրէք անոնց»: Աշակերտներու երբ յարգել սորվեցնէք եւ ընդունիք զանոնք այնպէս ինչպէս որ են, իրենք ալ պիտի սորվին նոյնը ընել: Գնահատեցէք զանոնք խօսքով կամ նոյնիսկ ժպիտով:

Սովորութիւններ հաստատեցէք ուսուցման ձեւի իմաստով

Միշտ նոյնութիւն պահեցէք կարելի եղածին չափ դասարանը ողջունելու ձեւին, դասը սկսելու եղանակին եւ դասապահը անցընելու կերպին մէջ: Ասիկա դրութեանական վիճակ մը կը ստեղծէ, որ լաւ վերաբերում կ'արտայայտէ:

Խմբակներու վերածեցէք դասարանը

Ջանազան ձեռնարկներ կրնան ըլլալ, որոնք կը ստիպեն որ դասարանը խումբերու բաժնէք: Որպէսզի աշակերտները իրենց ուզած դասընկերներուն հետ խումբեր չկազմեն, երբեմն դուք որոշեցէք խումբերը: Եթէ ձեր դասարանը փոքրաթիւ է, կրնաք երկու մեծ խումբերու բաժնել, եւ ոչ թէ դասագիրքին պահանջած

ծելով չորս կամ ավելի խումբերու: Կամ, ավելի մեծաթիւ դասարանի պարագային, կրնաք նոյնիսկ ութ խումբերու բաժնել, փոխանակ պահանջուած չորսին: Ապա, երբ Աստուածաշնչական չորս հատուածներ կան որոնք պէտք է քննարկուին, դուք կրնաք անոնցմէ երկուքը ընտրել փոքրաթիւ դասարանին համար, երկու խումբերուն տալով զանոնք: Իսկ ութ խումբ ունեցող դասարանին պարագային, երկու խումբեր կրնան նոյն բաժինը ուսումնասիրել:

Բարձրաձայն կարդալ դասարանին մէջ

Իւրաքանչիւր դաս ունի բաժին մը բարձրաձայն կարդացուելու համար: Որոշեցէք թէ ինչպէ՞ս պիտի ընէք այս աշխատանքը: Կարգ մը աշակերտներ կը սիրեն բարձրաձայն կարդալ, իսկ ուրիշներ՝ ոչ: Կրնաք երբեմն դուք կատարել այդ ընթերցումը, եւ կամաւորներուն թողուլ մաս մը: Տարեշրջանի ընթացքին, անոնք որ սկզբնական շրջանին չէին ուզեր կարդալ, կրնան վարժուիլ եւ կարդալ փափաքիլ:

Կարելի է նաեւ ամբողջ դասարանին առաջարկել միասնաբար ընթերցումը հատուածին, բոլորը մասնակից դարձնելով, եւ ապա կրնաք զրոյց մը սկսիլ իրենց կարդացածին մասին հարցումներ ուղղելով:

Ուշադրութիւն դարձնելու եւ մտիկ ընելու սովորութիւնը քաջալերեցէ՛ք ու զարգացուցէ՛ք

Մեղմ ծայն ունեցող ուսուցիչ մը ավելի ուշադրութիւն կրնայ հրաւիրել իր վրայ, քան բարձր ծայն ունեցող մը: Ձեր ծայնին մէջ բարձր ու ցած աստիճանաւորում դնելը կրնայ ազդել աշակերտներու ուշադրութիւնը հրաւիրելու իմաստով: Բնաւ մի սկսիք խօսելու, մինչեւ որ բոլորին ուշադրութիւնը ձեր վրայ չկեդրոնացնէք: Լուռ սպասելը արդէն նշան մըն է իրենց համար: Յստակ խօսեցէք եւ խուսափեցէք ձեր ըսածը կրկնելէ անուշադիր աշակերտներուն համար:

Աշակերտները տեղեակ պահեցէ՛ք օրուան ծրագրին մասին

Ձեր աշակերտներուն ըսէք թէ օրուան ծրագիրը ի՞նչ է: Բերանացի ըսելէ բացի, գրատախտակին վրայ արձանագրեցէ՛ք օրուան ծրագրին ուղեցոյցը:

Կարգ կանոնին հոգ տարէ՛ք

Երբ աշակերտներէն մէկը անհնազանդ գտնուի, մի՛ «գնահատէք» զայն բոլորին ուշադրութիւնը անոր վրայ հրաւիրելով: Կամաց մը անոր մօտեցէք եւ յիշեցուն կատարեցէ՛ք դասարանի օրէնքներուն մասին:

ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԱՅՍ ՈՒՂԵՑՈՅՑԸ ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ

Ուսուցչի Ուղեցոյցը նպատակ ունի օգնելու եւ առաջնորդելու ուսուցիչը իւրաքանչիւր դաս պատրաստելու եւ սորվեցնելու համար: Ան կը ներկայացնէ հետեւեալ ընթացքը.—

Դասին բնաբանը.— Նպատակն է հիմնական միւթը փոխանցել աշակերտներուն:

Աստուածաշնչական հատուածներ.— Դասերը անոնց վրայ հիմնուած են: Իւրաքանչիւր էջի սկզբնաւորութեան պիտի գտնէք ասոնք, ինչպէս նաեւ այս ուղեցոյցին մէջ: Աշակերտներուն հետ հանդիպելէ առաջ ասոնց պէտք է նայիք:

Ոսկեայ Զամար.— Զամարը առնչուած կ'ըլլայ դասին ընդհանուր միւթին հետ, եւ պէտք է գոց սորվի զայն իւրաքանչիւր աշակերտ: Այս համարը կարելի է օգտագործել որպէս բացման կամ փակման աղօթք:

Ընկալումներ.— Ցանկը կազմեցէ՛ք այն կարեւոր գիտելիքներուն, որոնք իւրաքանչիւր աշակերտ պէտք է գիտնայ: Այս գիտելիքները ուսուցիչը պարտականութեան վրայ կը պահեն: Այս գիտելիքներուն ակնարկելով, ուսուցիչը կրնայ գիտնալ թէ Աստուածաշնչական դրուագին ո՞ր բաժինները ավելի պէտք է ընդգծուին, եւ պարտականութիւնները ինչպէ՞ս պիտի օգնեն իրականացնելու այդ:

Ձեւաւորում.— Իւրաքանչիւր դասի բովանդակութիւնը դասաւորեցէ՛ք հարկ եղած ժամանակով: Միշտ յիշեցէ՛ք, որ ժամանակի սահմանը ուղեցոյց է, անշուշտ քիչ մը ավելի կամ քանի մը վայրկեանը հարց չէ, նայած աշակերտութեան թիւին եւ անոնց կարողութեան: Յամենայնդէպս, մտքի մէջ ունենալով սահմանուած ժամանակը, ձեզ պարտաւորութեան տակ պիտի դնէ ճիշդ ժամանակին աւարտելու դասին բոլոր մասերը:

Ֆարկ եղած առարկաներ.— Կարգ մը միւթերու պատրաստութիւնը եւ դասարանին մէջ գտնուիլը օգտակար պիտի ըլլայ թէ՛ ձեզի եւ թէ՛ աշակերտներուն:

Ուսուցչին ներածականը.— Ասոր կը յաջորդէ ուսուցչին ներածականը: Այս բաժինը կրօնական ու հոգե-

ւոր ենթահող մը կու տայ ուսուցչին հեղինակութիւնը բարձրացնելով: Այս բաժնին մէջ նշուած կէտերը մեծերուն համար մտածելու առիթ կու տան, եւ պայման չէ զանոնք ներառնել դասին մէջ: Այստեղ դուք պիտի գտնէք նաեւ մտածումներ, որոնք ցոյց կու տան այն գլխաւոր կէտը, զոր Աստուածաշնչական պատմութեանը կ'ուզէ փոխանցել աշակերտներուն: Պէտք է քաջալերուած զգաք այս բաժինը Աստուածաշնչական հատուածին հետ կարդալու, եւ նաեւ ժամանակ տաք մտածելու թէ այսօր այդ հատուածը ի՞նչ կ'ըսէ ձեզի:

Նախապատրաստութիւն.— Ցոյց կու տայ ինչպէ՞ս պատրաստուիլ եւ ի՞նչ պատրաստութիւն պէտք է տեսնել, եթէ հարկաւոր ըլլայ:

Ընթացքը.— Քայլ առ քայլ բացատրութիւն կու տայ ամբողջացնելու համար իւրաքանչիւր դասին կառոյցը, որ նշուած է ստորեւ:

Բացման աղօթք.— Դասապահը միշտ սկսէք դասին մէջ առաջարկուած աղօթքով, կամ ձեր նախընտրած մէկ աղօթքով:

Գիտէ՞ր.— Ասիկա պիտի օգնէ աշակերտներուն, Աստուածաշնչական նիւթը կեանքի փորձառութեան մէջէն տեսնելու:

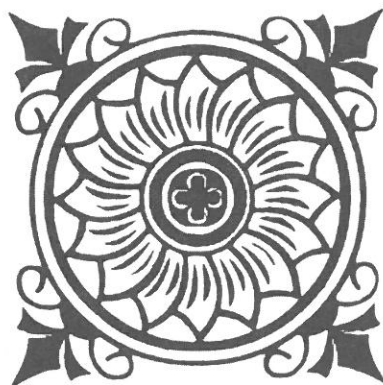
Աստուածաշնչական դասը.— Ասիկա կը հետեւի ձեռնարկներուն, աւելի զօրացնելու համար նիւթին վերաքաղը: Մանրամասնօրէն տրուած ուղղութիւնները պիտի առաջնորդեն ուսուցիչը ամբողջացնելու իր դասը: Այստեղ կարելի է գտնել նաեւ հարցումներուն պատասխանները եւ առաջարկութիւններ՝ ուղղուած ուսուցիչներուն:

Պոզելոր բառարան.— Այստեղ կը բացատրուին «Աստուածաշնչական հատուած» կամ «Կեանքը Եկեղեցւոյ մէջ» մասերէն քաղուած դժուարահասկնալի բառեր, որոնք կ'օգնեն աշակերտներուն հաւատքին առնչուող գիտելիքներու հարստացման:

Կեանքը Եկեղեցւոյ մէջ.— Այս բաժինը Աստուածաշնչական դասը կը կապէ Եկեղեցւոյ աւանդութիւններուն եւ կեանքին հետ, զայն գործնապէս կիրարկելու համար:

Տան մէջ՝ ընտանիքին անդամներուն հետ.— Տրուած դասին վերաքաղը դիւրացնելու համար է, այնպիսի պարտականութիւններով, որոնք աշակերտներին նոյն ծնողներուն հետ կրնան կատարել:

Փակում.— Դասապահերը միշտ յարմար աղօթքով մը փակեցէք, կամ դասէն առնելով եւ կամ ձեր նախընտրութեամբ:

Դաս 1 – ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԱՄԱՐՁՈՒՄԸ

Բնաբան – Յիսուս Քրիստոս իր յարութենէն ետք շարունակեց ուղղութիւն տալ իր աշակերտներուն, եւ խոստացաւ Սուրբ Հոգին դրկել անոնց:

Աստուածաշունչ – Դուկաս 24.33-35, Գործք Առաքելոց 1.1-11:

Ոսկեայ Համար – «Մինչ անոր կը նայէին, Յիսուս երկինք համբարձաւ, եւ ամպ մը ծածկեց զինք անոնց տեսողութենէն» (Գործք Առաքելոց 1.9):

Ընկալումներ – Աշակերտները պէտք է կարենան.–

1. Գիտնալ իրենց սորվածները իրենց ուսուցչէն, ինչպէս առաքեալները սորվեցան Յիսուսէն:
2. Նկարագրել հիմնական գաղափարները եւ դէպքերը Յիսուսի համբարձման պատկերին մէջ:
3. Իրենց կեանքին հետ առնչել Յիսուսի խոստումը, թէ՛ «Ձեզի հետ պիտի ըլլամ, եւ ոչ ոք ձեր վրայ իշխանութիւն պիտի ունենայ»:

Ձեւաւորում –

- Բացման աղօթք եւ Գիտէի՞ր (10 վայրկեան):
- Աստուածաշնչական պատմութիւն, Հոգեւոր բառարան, Մտածենք պատմութեան մասին (20 վայրկեան):
- Համբարձման տօնը կը տօնենք (10 վայրկեան):
- Ս. Շուշան վստահեցաւ Յիսուսի խոստումին (10 վայրկեան):
- Քարտէսի աշխատանք (5 վայրկեան):
- Փակման աղօթք (5 վայրկեան):

Հարկ եղած առարկաներ – Աստուածաշունչեր եւ գունաւոր գրիչներ:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՅՉԻՆ ՀԱՄԱՐ

Աստուածաշնչական ենթահողը

Յիսուսի դէպի երկինք՝ իր Հօր մօտ համբարձումը կարելոր անկիւնադարձ մըն էր իր աշակերտներուն համար: Հիմա որ Յիսուս այլեւս իրենց հետ պիտի չըլլար ֆիզիքապէս, ժամանակն էր որ այլեւս իրենք երթային եւ ուրիշներուն սորվեցնէին այն ինչ որ իրենք սորված էին Յիսուսէն: Ամէն բանէ առաջ, անոնք պէտք է փրկութեան բարի լուրը տային իւրաքանչիւր անձի որ համոզուէին: Տէրը զիրենք լաւապէս պատրաստած էր այս աշխատանքին համար: Առաջին, Ան երեւցաւ անոնց եւ վստահեցուց թէ Ինք յարութիւն առած է, այնպէս ինչպէս նախապէս ըսած էր: Ապա Ան յիշեցուց անոնց, թէ Ինք ամբողջացուցած է Հին Կտակարանի մարգարէութիւնները: Այս վստահութեամբ, առաքեալները ապահովաբար կրնային սորվեցնել եւ քարոզել

Աստուծոյ Որդիին մասին: Ասիկա զիրենք երջանկացուց մեծ ուրախութեամբ, մինչ կը վերադառնային դէպի Երուսաղէմ:

Ապա, Գործք Առաքելոց գիրքին մէջ կը կարդանք, որ Յիսուս կը խոստանայ առաքեալներուն ղըրկել Սուրբ Հոգիին զօրութիւնը: Այս խոստումին իրականացումով, անոնք գիտցան թէ պիտի կարենան Յիսուսի փրկագործական ծրագիրը իրագործել մարդոց կեանքին մէջ:

Աշակերտներուն համար

Տասը տարեկան երեխաները այնպէս ինչպէս «լաւագոյն ընկեր» մը կ'ունենան, մոյնպէս ալ շատ կը վստահին ուսուցչի մը զոր շատ կը սիրեն եւ որ զիրենք կը քաջալերէ ինքնավստահ ըլլալ, ինքնանկախ ըլլալ դաս սորվելու եւ գործ ընելու մէջ:

Այս դասին ընթացքին օգնեցէք աշակերտներուն, որպէսզի անդրադառնան թէ այնպէս ինչպէս իրենք իրենց ուսուցիչներէն որոշ դասեր սորված են (կարդալ, գրել), նոյնպէս ալ Յիսուս Քրիստոս իր առաքեալներուն սորվեցուց եւ պատուիրեց որ երթան ու օգտագործեն իրենց սորվածները:

Համբարծումը այն դէպքն է, որու ընթացքին Յիսուս պատուիրեց իր առաքեալներուն երթալու եւ օգտագործելու այն ինչ որ իրմէ սորվեցան, որովհետեւ այլեւս Ինք ֆիզիքապէս իրենց հետ պիտի չըլլար: Ան խոստացաւ անոնց, թէ Սուրբ Հոգիին զօրութիւնը պիտի ստանան, որպէսզի այս աշխատանքը կարենան կատարել ազդու կերպով, մինչեւ հեռաւոր երկիրներ: Քարտէսի աշխատանքը աշակերտներուն գաղափար մը կու տայ այն հսկայ տարածութեան մասին ուր գործեցին առաքեալները:

ԴԱՍԱԲԱՆԴՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

ԲԱՃԱՄԱՆ ՄՈՐԹԸ

Դասապահին բացումը կատարեցէք Տէրունական Աղօթքով:

ԳԻՏԵՐՈՒ...

Միասնաբար կարդացէք այս հատուածը: Աշակերտներուն ըսէք որ իրենց կարդացած եւ հաճոյք առած գիրքին կամ պատմութեան անունը դնեն այստեղ: Առիթ տուէք անոնց որպէսզի իրենց մտածած պատասխանները ըսեն ձեզի:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆԶԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Աշակերտներուն ըսէք որ պատկերին նային: Հարցուցէք. «Մէկը կրնա՞յ խօսիլ մեզի այս երկու մարդոց մասին: Ո՞վ է երրորդ անձը»:

Միասնաբար կարդացէք Աստուածաշնչական պատմութիւնը:

Կարդացած ժամանակ դադար առէք եւ քանի մը հարցումներ հարցուցէք զիրենք ներգրաւելու համար:

Առաջին պարբերութեան համար հարցուցէք. «Ինչո՞ւ տասնըմէկ առաքեալներ կային»:

Երկրորդ պարբերութեան պարագային հարցուցէք. «Ինչո՞ւ անոնք վախճած էին ու շուարած»: Մտիկ ըրէք իրենց տալիք պատասխանները, եւ ապա ուղղութիւն տուէք թէ՛ դները գոց էին, եւ յանկարծ իրենց թաղած Յիսուսը տեսնելը իրենց միջեւ, բնականաբար վախ կը պատճառէր: Եթէ մէկը չըսէ թէ դները գոց էին, թելադրեցէք որ բնագիրին նային Աստուածաշունչին

մէջ, բաղդատելով Դուկասու հատուածը Յովհաննէս 20.19-ին հետ:

Երբ հասնիք «քաղաքին մէջ մնացէք, որովհետեւ Սուրբ Հոգին պիտի ստանաք... զօրութիւն պիտի ստանաք երբ Սուրբ Հոգին գայ ձեր վրայ...», հարցուցէք. «Ի՞նչ մտածեցին արդեօք առաքեալները, երբ այս խօսքերը լսեցին»:

ՀՈԳԵՒՈՐ ԲԱՐՍԵՐԱՆ

Աստուածաշունչ՝ Սուրբ Գիրքին մէջի գրութիւնները: Այստեղ մեզի կը պատմուի Աստուծոյ ծրագիրը այս աշխարհի համար, եւ Յիսուսի մասին՝ իբրեւ Փրկիչ:

Վկայ՝ մէկը որ իր տեսածին մասին ուրիշներուն կը պատմէ: Առաքեալները «վկաներն էին Յիսուս Քրիստոսի, որովհետեւ անոնք իր մասին պատմեցին ուրիշներուն»:

Քառոյ՝ փրկիչ, կամ անձ մը որ կորսուածը կը գտնէ: Յիսուս Քրիստոս ազատեց մեզ եւ վերադարձուց իր Հօր՝ Աստուծոյ:

ՈՍԿԵԱՅ ՀԱՄԱՐ

Գործք Առաքելոց 1.9: «Մինչ անոր կը նայէին, Յիսուս երկինք համբարծաւ, եւ ամպ մը ծածկեց զինք անոնց տեսողութենէն»:

Գոց սորվեցուցէք այս համարը, եւ կամ զայն փակման աղօթք իբրեւ օգտագործեցէք:

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՔԱՂՈ

Աշակերտները թող ամբողջացնեն «Մտածենք պատմութեան մասին» բաժինը. այս բաժնին պատասխանները հետեւեալներն են.—

Առաջին նախադասութիւնը.— Պատասխանները պէտք է ներառեն առաքեալներուն զգացումները, թէ իրենք մեծ պատասխանատւութեան մը կանչուած են Յիսուսի կողմէ: Անոնք պէտք է նաեւ վստահութեամբ լեցուած ըլլան, իր խոստումը լսելէ ետք:

Երկրորդ նախադասութիւնը.— Հիմա առաքեալները վստահաբար գիտցան, թէ իրենց Տէրը միշտ իրենց հետ պիտի ըլլար, հակառակ որ այլեւս այս աշխարհի վրայ պիտի չըլլար: Անոնք նաեւ գիտցան որ իրենք մեծ պարգեւ մը ունին աշխարհին տալիք՝ Յիսուսի սիրոյն ապահովութիւնը եւ փրկութեան խոստումը:

Քանի մը աշակերտներ կանչեցէք որպէսզի իրենց մտածումները արտայայտեն: Եթէ աշակերտներուն ըսածները չեն համապատասխաներ վերեւ ըսուածներուն, դուք ըսէք զանոնք:

ՄՏՈՐ՝ ԵՒ ՊՍՏԱՐ՝

Երկու հարցումներուն շուրջ զրուցեցէ խումբերու մէջ: Քանի մը աշակերտներու առիթ տուէ որպէսզի իրենց մտածումները արտայայտեն այս մասին:

ԿԵՆՈՐ՝ ԵՎԵՂԵՅՈՒՅ ԱՄՁ

ՀԱՍԲԱՐՁՍԱՆ ՏՕՆԸ ԿԸ ՏՕՆԵՆՔ

Օգնեցէ աշակերտներուն որպէսզի նկարներուն բացատրութիւն տան: Աշակերտներուն ցոյց տըւէ Յիսուսի գլխուն շուրջ գտնուող հրեշտակները, որ ցոյց կու տայ թէ այդ դէպքը երկնային կամ աստուածային իմաստ մը ունի:

Երրորդ հարցումին, Յուդան կը բացակայի պատկերէն, որովհետեւ մատնած էր Յիսուսը եւ այլեւս մաս չէր կազմեր առաքեալներու խումբին:

Շարականին բառերը պէտք է աւելցուին հետեւեալ շարքով.—

**հրեշտակները, երգ, Թագաւորը, Փրկիչը,
Ազատիչը, վեր, փառքի**

Թերեւս ուզէք միասին երգել շարականը: Ստորեւ տեսէք անոր բառերն ու նոթաները:

Ս. ՀՈՒՐԱՆ ԿԱՏԱՇԵՅԱՒ ՅԻՍՈՒՍԻ ԽՈՍՏՈՒՄԻՆ

Աշակերտները հրաւիրեցէ որ հերթաբար կարդան պատմութիւնը: Հարցումներուն թող պատասխանեն, եւ այդ մասին զրուցեցէ իրենց հետ:

ՔԱՐՏԷՍԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Այս բաժնին մէջ քարտէսի աշխատանքը դժուար չէ աշակերտներուն: Իրենց կատարածը սրբագրեցէ հերթաբար:

ԸՆՏԱՆՔԻՆ ԱՆՊԱՏՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Քաջալերեցէ աշակերտները, որպէսզի պարտականութիւնները իրենց ծնողներուն հետ ամբողջացընեն: Կրնաք նաեւ ըսել որ կլորի մէջ առնեն իրենց ամբողջացուցած պարտականութիւններուն թիւերը, եւ պահանջեցէ որ ծնողները ստորագրեն էջատակին, հաստատելով թէ տեսած են իրենք այդ տան պարտականութիւնը:

ՓՆԿԱՐԱՆ ԱՊՕԹՔ

Համբարձման շարականը երգեցէ իբրեւ փական աղօթք:

ՃԱՀՈՒ ՀԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԲԱՐԺՄԱՆ ԱԶ ՂԻԾ.

Ե - ղա - նա - կէ - ի - ն վեր - նա - կան պե - տու - թիւն - քըն հրա - շա - լի
ձայ - նիւ եր - գէ ին երգ նո - - - - - ր ա - սե - լով սա - ինքն
է թա - գա -ւոր փա - ռաց փղ - ր - - - - - կիչ աշ - խար - հի եւ ա - զա
տիչ ազ - գի մա - րդ - կան համ - բար - ձէ - ք իշ - խանք - ըզ
դրու - նըս ձեր ի վեր եւ մըտ - գէ թա - գա -ւոր փա - ռաց:

Դաս 2 – ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՄ

Բնաբան – Սուրբ Հոգին կարողություն տուաւ առաքեալներուն, եւ նաեւ մեզի կարողութիւն պիտի տայ, որպէսզի նոր ու նշանաւոր գործեր կատարենք, զորս բնաւ չէինք ակնկալեր ընել:

Աստուածաշունչ – Դուկաս 24.49, Յովհաննէս 14.25-26, Գործք Առաքելոց 2.2-41:

Ոսկեայ Համար – «Ամէն ներկաները Սուրբ Հոգիով լեցուեցան եւ սկսան տարբեր լեզուներով խօսիլ, ինչպէս որ Հոգին խօսիլ կու տար» (Գործք Առաքելոց 2.4):

Ընկալումներ – Աշակերտները պէտք է կարենան.–

1. Պատմել իրենց աճման մասին, ըսելով թէ հիմա կրնան այսինչ աշխատանքը կատարել, զոր իրենց կանուխ տարիքին չէին կրնար ընել:
2. Նկարագրել Հոգեգալուստի դէպքին կարելոր բաժինները եւ պատկերին մէջի գլխաւոր կերպարները:
3. Պատմել թէ Սուրբ Հոգին ինչպէ՞ս եկաւ առաքեալներուն վրայ եւ կարողութիւն տուաւ անոնց կատարելու այն ինչ որ մինչեւ այն ատեն չէին կատարած:

Չեւաւորում –

- Բացման աղօթք եւ Գիտէի՞ր (10 վայրկեան):
- Աստուածաշնչական պատմութիւն, Մտածենք պատմութեան մասին (15 վայրկեան):
- Հոգեգալուստի տօնը (10 վայրկեան):
- Կատարելիք աշխատանք մը (10 վայրկեան):
- Եկէք անելին սորվինք (10 վայրկեան):
- Փակման աղօթք (5 վայրկեան):

Հարկ եղած առարկաներ –

- Բարձրախօսի նկար մը, կամ իրական բարձրախօս մը:
- Անիւ մը շինելու համար՝ խէժ, ներկելիք գրիչներ, մկրատներ, մատիտ մը իւրաքանչիւր աշակերտի համար որ իր ետին սրբիչ ունենայ, եւ շիտակ գամ մը իւրաքանչիւր աշակերտի համար:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՅՉԻՆ ՀԱՄԱՐ

Աստուածաշնչական ենթահողը

Այս համարները ցոյց կու տան, թէ Յիսուս Սուրբ Հոգին ղրկելու իր խոստումը յարգեց, որ պիտի գար առաքեալներուն վրայ ու անոնց կարողութիւն տար գործադրելու այն բոլորը, զոր Յիսուս սորվեցուցած էր իրենց:

Գործք Առաքելոցէն քաղուած հատուածը մեզի կը յիշեցնէ, թէ Հին Կտակարանի խոստումները, որոնք մեր Փրկիչին համար կատարուած էին, բոլորն ալ ամբողջացան Յիսուս Քրիստոսի անձին մէջ: Իւրաքանչիւր անձ որ լաւապէս ծանօթ էր Հին Կտակարանին եւ կը լսէր Պետրոսի կատարած քարոզութիւնը Հոգեգալուստեան օրը, պէտք է գիտցած ըլլար, որ Յիսուս այդ բոլոր խոստածներուն կատարումն էր:

Աւելին, Պետրոս ժողովուրդին ուղղութիւն տրուաւ, ցոյց տալով Յիսուսի հետեւելու ճամբան: Ան յայտնեց նաեւ, որ իրենցմէ ոմանք մասնակից եղած էին Յիսուս Քրիստոսի կրած տառապանքներուն: Սակայն, փրկութեան ճամբան բաց է անոնց դիմաց եւս, որովհետեւ Աստուած սիրող ու ներող Հայր է, եւ իր Որդին ալ սիրող եւ ներող Փրկիչն է ամբողջ մարդկութեան:

Աշակերտներուն համար

Տասը տարեկան երեխաները ընտրութեանց դիմաց զգացած իրենց վախով, անհաստատամտութեամբ եւ անորոշութեամբ, փորձառութիւն շահած կ'ըլլան, թէ այդ բոլորը անելի յստակութեան եւ նախաձեռնութեան կը տանին գիրենք: Անոնց գիտակցութիւնը կը զարգանայ, իրենց ընկերային ու զգացական ազդակ-

ներով: Այս զարգացումները կ'արդիւնաւորուին, երբ նոր վստահութիւն եւ ապահովութիւն ունենան իրենց կատարած գործերուն նկատմամբ:

Այս դասը կ'օգնէ աշակերտներուն որ հասկնան, թէ նոյն փորձառութիւնը ունեցան նաեւ առաքեալները Սուրբ Հոգիին միջոցաւ: Այս պարզ մարդիկը, ոչ այնքան վստահ իրենց կարողութեանց նկատմամբ, Յիսուս Քրիստոսի վկաները դարձան հազարաւոր մարդոց դիմաց:

Հոգեգալուստի տօնին Յիսուսի խոստումը կատարուեցաւ, երբ Հոգին եկաւ սաստիկ հովի մման եւ կրակէ լեզուներու մման հանգչեցաւ իւրաքանչիւր առաքեալի վրայ: Ասիկա սկիզբն էր այն աշխատանքներու կատարման իրենց կողմէ, որոնց մասին չէին լսած նախապէս.— Բազմութեան խօսիլ ու համոզել զանոնք անոնց իսկ խօսած լեզուներով, հեռու երկիրներ երթալ եւ խօսիլ Յիսուս Քրիստոսի ու Աստուծոյ Թագաւորութեան մասին, եւ քաջութիւն ունենալ հակառակորդներու եւ թշնամական ոգի ունեցող մարդոց դիմաց կանգնելու եւ հալածանքներու ենթարկուելու:

Կ'ուզենք որ աշակերտները վստահութիւն ունենան Աստուծոյ սիրող առաջնորդութեան, երբ անոնք կը սորվին առաքեալներուն սքանչելի փորձառութեանց մասին: Ասիկա կրնայ շատ նմանութիւններ ունենալ իրենց անձնական կեանքին հետ:

Ուշադիր եղէք, որ տօնին խորհուրդը ներկայացընող պատկերը մասնաւոր կերպով կը շեշտէ Հոգեգալուստի ճշմարտութիւնները, որոնք կարելի չէ գտնել Աստուածաշունչի բնագրին մէջ: Ասիկա բացատրուած է աշակերտական գիրքին մէջ, եւ դուք պետք է շեշտէք այդ:

ԴԱՍԱՒԱՆԴՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Բնօրէն տրօթք

Դասապահը սկսէք Հոգեգալուստի շարականը երգելով:

Գրեւոր...

Այս բաժինը սկսէք աշակերտներուն ցոյց տալով բարձրախօսը, եւ հարց տուէք անոնց թէ ինչո՞ւ համար է այդ: Աշակերտներուն ըսէք թէ հիմա իրենց պիտի ներկայացնէք, թէ ինչպէ՞ս իրենց տարիքի մէկը զայն օգտագործած է այնպիսի ծրագրի մը համար, որուն մասին բնաւ չէր խորհած նախապէս: Պատմութիւնը կարդացէք եւ անոր հետեւող գրաւոր պարտականութիւնը կատարեցէք: Աշակերտները կրնան իրենց պատասխանները ամբողջ դասարանին փոխանցել, եթէ փափաքին:

Աստուածաշունչաւ յԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Միասնաբար կարդացէք պատմութիւնը: Կարդալու ժամանակ անոնց հարցուցէք. «Գիտե՞ք թէ քանի երկիրներէ իրեաներ Երուսաղէմ եկած էին այդ օր: Կարդացէք ձեր Աստուածաշունչէն Գործք Առաքելոց 2.5-11 համարները եւ ցուցակը պատրաստեցէք այդ երկիրներուն»: Պատմութեան աւարտին, ուղղութիւն տուէք աշակերտներուն նայելու Սաղմոս 17.7-11-ին, եւ հարցուցէք անոնց. «Այս նախադասութիւններէն որո՞նք ձեզի կը յիշեցնեն Պետրոսի խօսքերը պատմութենէն»:

Հոգեւոր բառարան

Մարգարէ՝ անձ մը, որ ժողովուրդին կ'ըսէ թէ ի՞նչ է Աստուծոյ կամքը: Երբեմն մարգարէն ժողովուրդին կ'ըսէ այն ինչ որ պիտի պատահի, եթէ անոնք հետեւին Աստուծոյ կամքին, եւ նաեւ թէ ի՞նչ կրնայ պատահիլ եթէ չհետեւին: Սակայն մարգարէն բախտագուշակ մը չէ:

Ոսկեւոյ Հատը

Գործք Առաքելոց 2.4: «Ամէն ներկաները Սուրբ Հոգիով լեցուեցան եւ սկսան տարբեր լեզուներով խօսիլ, ինչպէս որ Հոգին խօսիլ կու տար»:

Գոց սորվեցուցէք այս Ոսկեայ Համարը, եւ կամ զայն օգտագործեցէք փակման աղօթքի ընթացքին:

Պատմութեան վերաբերող

Վերաբաղ ըրէք «Մտածենք պատմութեան մասին» բաժինը:

1. Առաջին հարցումին պարագային, աշակերտները կրնան իրենց անձնական տեսակետները փոխանցել:
2. Հոգեգալուստը եկեղեցւոյ «ծննդեան» տօնն է, որովհետեւ այդ օրն էր որ ժողովուրդը առաջին անգամ հաւաքուեցաւ իբրեւ Յիսուս Քրիստոսի հետեւորդներ:

Կեանք՝ Եկեղեցւոյ մէջ

ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՄՍԻ ՏՕՆԸ

Նախաբանը կարդացէք եւ ապա ամենքդ միասին նայեցէք պատկերին: Աշակերտներուն առիթ տրէք, որ առանձնաբար աշխատին, բացատրութեանց սիւնակին մէջի գրութիւնները իմաստներու սիւնակին գրութեան հետ զուգորդել:

Ապա դասարանը բաժնեցէք երկու խումբերու: **1-5** թիւ տուէք առաջին խումբի աշակերտներուն: Ապա **ա-ե** տառերը տուէք երկրորդ խումբի աշակերտներուն: Ապա «թիւ» կրող աշակերտները թող բաղդատեն ի-

րենց գտածները «տառ» կրող խումբի աշակերտներուն գտածներուն հետ: Ծիշդ պատասխաններն են՝ **1/դ, 2/ա, 3/բ, 4/ե, 5/գ.** աշակերտները երկու երկու թող բացատրեն նկարին մէջ պատկերուած իրենց դասընկերներուն:

Ծանոթ.– Եթե տասն անելի են ձեր աշակերտները, այդ պարագային միայն հինգ աշակերտի տառեր տուեք: Նոյն թիւը կրնաք մէկէ անելի աշակերտներու տալ, որոնք պիտի երթան եւ միւս խումբի աշակերտներուն գտած պատասխանին ճշգրտութիւնը հաստատեն: Եթե տասն անելի քիչ են աշակերտները, կրնաք մէկէ անելի թիւ տալ իւրաքանչիւր աշակերտի: Դուք ալ կրնաք թիւ մը առնել ի պահանջել հարկին:

ԴԱՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հովի մասին հատուաժը միասնաբար կարդա-
ցէք: Աշակերտները իրենց տպաւորութիւնը թող գրեն
անոր մասին:

Աշակերտները թերևս հովի հետ ունեցած իրենց փորձառութեան մասին ուզեն գրել (փոթորիկ մը կրնայ պատահած ըլլալ, ամպեր տեսած կ'ըլլան, վազած ժամանակ հով զգացած կ'ըլլան իրենց դէմքին վրայ, եւայլն):

ԵԿԷՔ ԱԷԼՐՆ՝ ԱՌՐՎԻՆՔ

Աշակերտները իրենք թող լուծեն խաչբառը: Իւրաքանչիւրին օրինակ մը տուէք այս աղիւսակէն, եւ ռետինով մատիտ: Միայն քննեցէք պատասխանները:

Ուղղահայեաց

- 1) Այս անունով առաքելալը հրաշալի քարոզ խօսեցաւ ժողովուրդին, այդ մէծ տօնին օրը:
- 2) Այդ օրը քանի՞ հազար հոգի մկրտուեցաւ:
- 5) Գործք Առաքելոց 2.10 համարին մէջ նշուած 3-րդ երկիրը:
- 6) Գործք Առաքելոց 2.9 համարին մէջ նշուած առաջին երկրին անունը:
- 7) Գործք Առաքելոց 2.10 համարին մէջ նշուած ուրիշ տեղանուն մը:
- 11) Այդ օր առաքելակները խօսեցան տարբեր բառաշարերով կամ...:

Հորիզոնական

- 3) Յիսուս Քրիստոսի յարութեան եւ այդ տօնին միջեւ գտնուող օրերուն քանակը (տես «Կեանքը եկեղեցւոյ մէջ» բաժինը):
- 4) Տօնին անունը, որուն առիթով առաքեալը ճառ խօսեցաւ:
- 8) Առաքեալները նախ զգացին Սուրբ Հոգին իբրեւ սաստիկ ի՞նչ բան:
- 9) Քաղաքը՝ ուր տեղի ունեցաւ այս մեծ տօնը եւ իրաշքը:
- 10) Անիկա հին տօն մըն էր, որ ժողովուրդին կողմէ կը նշուէր:

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հովը այնպիսին է, որ նաեւ մեզի կրնայ հաճոյք պատճառել: Հոլմանիւ մը շինելու համար, գոր աշակերտները կրնան հովին դիմաց բռնել, սորվեցուցէք անոնց թէ ինչպէ՞ս պիտի շինեն զայն: Նիւթերու բաժինին մէջ հարկ եղած առարկաները ցուցակագրուած են:

- Քառակուսի կտրեցէք հողմամիւր: Ապա մէջի մուօ գիծերը կտրեցէք, սակայն զգուշութեամբ, որպէսզի մէջտեղի կլոր մասը չկտրէք:
- Ներկեցէք ներքին եւ արտաքին մասը հողմանիւին, ձեր նախասիրած գոյներով:
- Իւրաքանչիւր անկիւնին կետը գտէք: Չորս կետեր պէտք է ունենայ ան:
- Ծռեցէք թուղթը, որպէսզի իւրաքանչիւր անկիւնը փակցնէք կեդրոնի կետին:
- Կետը միացուցէք ձեր մատիտի սրբիչին:
- Դարձուցէք հողմամիւրը, վստահ ըլլալու որ կ'աշխատի:
- Աշակերտներուն ըսէք. «Յետոյ կրնաք վազել հովին դիմաց, հողմամիւրը բռնելով ձեր գլուխէն վեր, ձեր դիմաց: Վայելեցէք եւ տեսէք թէ հովը ինչե՞ր կրնայ ընել»:

[illegible]

ԸՆՏԱՆՔԻՆ ԱՆՊԱՆԵՐՈՒ ՏԵՑ

Քաջալերեցէք աշակերտները, որպէսզի պարտականութիւնները իրենց ծնողներուն հետ ամբողջացնեն: Կրնաք նաեւ ըսել որ կլորի մէջ առնեն իրենց ամբողջացուցած պարտականութիւններուն թիւերը, եւ պահանջեցէք որ ծնողները ստորագրեն էջատակին,

հաստատելով թէ տեսած են իրենք այդ տան պարտականութիւնը:

ՓԱԿԱՆ ԱՊՕԹՔ

Հոգեզալստեան շարականը երգեցէք իբրեւ փակում այս դասապահին:

Դաս 3 – ԻՄ ԱՆՈՒՆՈՎԱՍ ՀԱՒԱՔՈՒՄԼ

Բնաբան – Յիսուս Քրիստոս մեզի կը պատուիրէ միասնաբար աշխատիլ եւ միասնաբար պաշտել զԻնք սիրոյ մթնոլորտի մէջ:

Աստուածաշունչ – Մատթեոս 18.19-20, Ղուկաս 24.33-43, Գործք Առաքելոց 1.12-14 եւ 2.42:

Ոսկեայ Համար – Որովհետեւ ուր որ երկու կամ երեք հոգի հաւաքուին իմ անունովս, ես հոն եմ անոնց միջեւ (Մատթեոս 18.20):

Ընկալումներ – Աշակերտները պէտք է կարենան.–

1. Գիտնալ, թէ բարեկամներ իրարու կրնան օգնել միասնաբար աշխատելով:
2. Բացատրել թէ ի՞նչ կերպեր ներկայացուց Յիսուս, ցոյց տալով իր առաքելներուն, թէ իրենց հետ պիտի ըլլայ միշտ, նոյնիսկ այս աշխարհէն իր բացակայութեան ժամանակ:
3. Ճշգրիտ հերթականութիւնը ներկայացնել այն դէպքերուն, որոնք տեղի ունեցան Յարութենէն մինչեւ Հոգեգալստեան օրը:
4. Ճանչնալ Սուրբ Պատարագը, իբրեւ մեր կողմէ միասնաբար կատարուող նուիրական արարք մը:

Ձեւաւորում –

- Բացման աղօթք եւ Գիտէի՞ր (15 վայրկեան):
- Աստուածաշնչական պատմութիւն, Մտածենք պատմութեան մասին (10 վայրկեան):
- Ճանչնանք Սուրբ Պատարագը (15 վայրկեան):
- Յիսուս կ'աղօթէ մեզի համար (10 վայրկեան):
- Կատարելիք աշխատանք մը (5 վայրկեան):
- Փակման աղօթք (5 վայրկեան):

Հարկ եղած առարկաներ –

Մատիտներ, գունաւոր ներկեր, թուղթ: Փակցնելիքներ նշաններուն համար:

«Ծի՜շո՞ք թէ Սխալ» վարժութեան համար երկու նշաններ, մէկուն վրայ «Ծի՜շո՞ք», միւսին վրայ «սխալ» գրուած:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՉԻՆ ՀԱՄԱՐ

Աստուածաշնչական ենթահողը

Եթէ մեզի մէկը հարցնէ թէ Յիսուսի սորվեցուցած ամենէն կարեւոր պատուէրը ի՞նչ է, ի՞նչ կրնանք ըսել: Քրիստոնեաները համաձայն են, թէ Յիսուս մեզի սորվեցուց նոր եւ արմատական տեսակի սէր մը, երբ խօսեցաւ մեր ընկերը սիրելու մասին: Այդ բառը՝ ընկեր, կը խորհրդանշէ իւրաքանչիւր անձ, որ մեզի կը հանդիպի, եւ ոչ թէ միայն այն անձերը որոնք կը ճանչնանք եւ որոնց հետ բարեկամութիւն ունինք, եւ կամ որոնք արդէն մեր խնամքին ենթակայ են: Սակայն աւելի կարեւոր է այն, որ այս սէրը միայն կրաւորական զգացում մը

պէտք չէ ըլլայ: Յիսուս Քրիստոսի բացատրած սէրը գործնական քայլեր կը պահանջէ մեր նմանին հանէաբարիք գործելու: Այս օրինակը տուաւ Յիսուս իր առաքելներուն, երբ անոնց սորվեցուց եւ պատուիրեց որ նոյնը ընեն նախքան երկինք իր համբառնալը:

Կարելոր այլ խոստում մը զոր Յիսուս տուաւ իր առաքելներուն, այն վստահութիւնն էր որ ներշնչեց, թէ իրենց հետ պիտի ըլլայ միշտ, նոյնիսկ երբ զԻնք այլեւս չտեսնէին դէմ առ դէմ: Մենք պէտք է յիշենք Յիսուսի հոգատարութիւնը իր առաքելներուն նկատմամբ.– Ան երեւցաւ իր առաքելներուն իր յարութենէն ետք, իր սէրը յայտնեց անոնց նկատմամբ, եւ ըսաւ թէ ճշմարիտ Տիրոջ ու Աստուծոյ գործն է որ կը կատարեն

իրենք: Անոնք այն ատեն գիտցան թէ Ան ճշմարտապէս յարութիւն առած է ինչպէս նախապէս խոստացած էր, եւ զացին քարոզելու եւ ուսուցանելու՝ վստահութեամբ եւ հեղիանկութեամբ:

Սուրբ Պատարագը այն առիթն է, երբ քով-քովի կու գանք իբրեւ եկեղեցւոյ անդամներ, եւ զիրար կը քաջալերենք աղօթքով եւ հաւաքական պաշտամունքով:

Աշակերտներուն համար

Այս դասը առիթ կ'ընծայէ աշակերտներուն գործնապէս մտածելու ուրիշներուն օգնելու մասին, յատկապէս «*Գիտի՞ր...*» բաժնի վարժութեամբ: Ուղղութիւն տուէք անոնց ուրախութիւնը եւ գործին հեզասահ ընթացքը իրարու առնչելու մէջ, որու միջոցաւ աշխատանք մը իր աւարտին կը հասնի արդիւնաւետ ընթացքով, եւ Յիսուս ներկայ կ'ըլլայ իրենց կեանքին մէջ:

Դասը կը շեշտէ Սուրբ Պատարագի մատուցումը, իբրեւ այն պահը, երբ ամենքս միասնաբար կը պաշտենք Աստուած:

Յիսուս կը խոստանայ իր ներկայութիւնը եւ Ան մեզի հետ կ'ըլլայ այդ պահուն:

ԴԱՍԱԲԱՆԴՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Բաժան արօթք

Աշակերտներուն հետ միասին պատրաստեցէք աղօթքի ձեր անկիւնը, Աստուածաշունչը զետեղելով ծածկոցով պատուած սեղանին վրայ, մոմով եւ տօնին յատուկ պատկերով անոր կողքին: Սկսեցէք Տէրունական Աղօթքով, կամ ձեր կողմէ ընտրուած որեւէ աղօթքով:

ԳԻՏԷՒՐ...

Միասնաբար աշխատեցէք իբրեւ գործակիցներ:

Վարժութեան առաջին բաժինը միասնաբար կարդացէք: Դասարանը բաժնեցէք երեքական կամ հինգական հոգիներով խումբերու եւ անոնց տուէք թուրք, մատիտ եւ ներկելիք գունաւոր մատիտներ: Առիթ տուէք որ խումբերը իրենց լուծումները բերեն եւ դասարանի մնացեալ մասին հետ բաժնեն զանոնք: Նշեցէք որ իւրաքանչիւր կացութեան մէջ տուեալ անձը իսկապէս կարիքը ունի ուրիշներու օգնութեան: Թող աշակերտները խօսին այնպիսի պահերու մասին, երբ իրենք կարիքի մէջ եղած են եւ օգնութիւն ստացած, եւ թէ ասիկա ինչքա՞ն կարեւոր էր, որ կարենային իրենց այդ հարցը լուծել եւ այդ կացութենէն դուրս գալ:

ԱՍՏՈՒԾԱՆՆԵՐԱՆ ԴԱՏԱՌԻԹԻՒ

Աշակերտները թող նային երկու նկարներուն, եւ հատուածը կարդալէ ետք անոնց հարցուցէք. «Ի՞նչ նոյնութիւն կը տեսնէք այս երկու նկարներուն մէջ»: Երկրորդ պարբերութեան բացատրութեան պարագային, օգնեցէք աշակերտներուն որպէսզի տեսնեն թէ, Յիսուսի խոստումին համաձայն, ուր որ երկու կամ երեք հոգիներ հաւաքուին իր անունով, Ինք ներկայ պիտի ըլլայ այնտեղ: Ըսէք. «Այսօրուան պատմութիւնը մեզի կը ներկայացնէ Յիսուսի խոստումը, թէ Ան իր հետեւորդներուն հետ պիտի ըլլայ միշտ»: Միասնաբար կարդացէք Աստուածաշնչական պատմութիւնը: Հարցուցէք. «Ի՞նչ ձեւերով Յիսուսի հետեւորդները ցոյց տուին, թէ իրենք իրարու բարեկամներ են: Ցանկ մը պատրաստեցէք իրենց կատարածներուն, որով ցոյց տուին այդ բարեկամութիւնը»:

Հոգեւոր բառարան

Իմ անունովս հաւաքուիլ: Երբ մարդիկ հաւաքուին, որովհետեւ կը սիրեն Յիսուսը եւ կ'ուզեն ծառայել Անոր եւ պաշտել զԱյն, անոնք ԻՐ ԱՆՈՒՆՈՎ ՀԱՎԱՔՈՒՄԸ կ'ըլլան. անոնք հաւաքուած կ'ըլլան Անոր համար:

Աշակերտներէն ոմանց առիթ տուէք որ բառարանին այս բացատրութիւնը իրենց բառերով ներկայացընեն:

Ոսկեւոջ Հատը

Սատթես 18.20: «Ուր որ երկու կամ երեք հոգի հաւաքուին իմ անունովս, ես հոն եմ՝ անոնց միջեւ»:

Գոց սորվեցուցէք այս Ոսկեայ Համարը, եւ կամ զայն օգտագործեցէք փակման աղօթքի ընթացքին:

ՊԱՏԱՌԻԹԵԱՆ ՎԵՐԱՔՅՈՂ

Ստածենք այս մասին

Ճշգրիտ հերթականութիւնը պատասխանին հետեւեալն է.— **դ, բ, գ, ա, գ, ե:** Առիթ տուէք աշակերտներուն որ իրենց պատասխանները տան երկրորդ հարցումին:

Նայեցէք Յիսուսի եւ իր աշակերտներուն եւ հետեւորդներուն նկարին: Դասարանին յիշեցուցէք, թէ Յիսուս Քրիստոս մեր Տէրն ու Փրկիչն է, եւ դեռ Ան իր աշակերտներուն ըսաւ. «Ես ձեզ բարեկամներ կոչեցի»: Ան մեզի հոգ կը տանի բարեկամի մը պէս: Հարցուցէք աշակերտներուն թէ պատահա՞ծ է որ իրենց կեանքին մէջ Յիսուսի ներկայութիւնը զգացած ըլլան: Եթէ խօսիլ փափաքող ըլլայ, իրենց գիրքին մէջ արձանագրեցէք անոնց ունեցած փորձառութիւնը:

ԿԵՆՏՐՈՆ՝ ԵՎԵՆԵՑՈՒՅ ԱԵՁ

ՃԱՆՉԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳՈՐ

Կարդացեք այն անձերուն մասին, որոնք մաս կը կազմեն Սուրբ Պատարագին: (Ճիշդ պատասխանները դրուած են): Իւրաքանչիւր աշակերտ այդ անձերուն կատարածը թող ճիշդ իր տեղը դնէ հաւկթածել բոլորակներուն մէջ, նոյն էջին վրայ:

- Կ'երգէ (*քահանայ, սարկաւագ, դպրաց դաս, հաւատացեալներ*):
- Սուրբ Զաղորդութիւն կու տայ (*քահանայ*):
- Խորանին վրայ քահանային կ'օգնէ (*սարկաւագ*):
- Աւետարանը կը կարդայ (*քահանայ եւ կամ սարկաւագ*):
- Առաքելական նամակը կը կարդայ (*սարկաւագ*):
- Սուրբ Զաղորդութիւն կը ստանայ (*քահանայ, սարկաւագ, դպրաց դաս եւ հաւատացեալներ*):
- Աստուծոյ շնորհակալութիւն կը յայտնէ (*քահանայ, սարկաւագ, դպրաց դաս եւ հաւատացեալներ*):
- Քահանային կամ սարկաւագին երգեցողութեան կը պատասխանէ (*դպրաց դաս եւ հաւատացեալներ*):

Միասնաբար անցէք պատասխաններուն վրայէն: Շեշտեցէք այն գաղափարը, թէ Սուրբ Պատարագը այն պահին է երբ բոլորը ներկայ պէտք է ըլլան ու իրենց պարտականութիւնները կատարեն: Ինչպէս մեր առօրեայ կեանքի ընթացքին, նոյնպէս ալ Սուրբ Պատարագի ժամանակ պէտք է միասին ըլլանք եւ միասնաբար աղօթենք:

ԴԱՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆԵՐ

ԾԻՇԴ ԹԵ ՍԽԱԼ

ԾԻՇԴ ԵՒ ՍԽԱԼ ցուցանակները դրէք դասարանին մէջ անկիւն մը, ուր կրնան հաւաքուիլ աշակերտները խմբովին:

Աշակերտները դարձեալ իրենց խումբերուն մէջ թող ըլլան: Կարդացեք երկու ցուցանակները: Թող խումբերը իրենց տեսակետը արտայայտեն, ըսելով թէ ճիշդ է կամ սխալ: Անոնք միասնաբար «ճիշդ» կամ

«Սխալ» ցուցանակին քով պէտք է երթան, համաձայն իրենց կատարած ընտրութեան: Երբ աւարտեն, միասնաբար մտածեցէք հետեւեալ հարցումներուն մասին.—

- Դժուա՞ր էր այս հարցումներուն մասին միասնական տեսակետ ունենալը:
- Ի՞նչ բան կը դժուարացնէ միասնական որոշում առնելու պարագային, քան առանձնաբար տեսակետ ունենալը:

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ

- Միայն քահանան կրնայ Սուրբ Զաղորդութիւն ստանալ (*սխալ*):
- Եկեղեցւոյ մէջ գտնուող իւրաքանչիւր անձ կրնայ շարականները երգել (*ճիշդ*):
- Ամէն Սուրբ Պատարագի ընթացքին Սուրբ Զաղորդութիւն կը տրուի (*ճիշդ*):
- «Ամէն» բառը կը նշանակէ «այո», եւ կամ «թող այդպէս ըլլայ» (*ճիշդ*):
- Դպրաց դասը եւ հաւատացեալները բնաւ չեն ըսեր «Տէր, ողորմեա՛», ասիկա միայն սարկաւագը կ'ըսէ (*սխալ*):
- Առաքեալները միայն իրենք իրենց աղօթեցին, եւ ոչ թէ հաւատացեալներուն հետ ալ աղօթեցին):

Միասնաբար անցէք պատասխաններուն վրայէն:

ՅԻՄՈՒՄ Կ'ԱՂՈՐԹԷ ԱԵՁԻ ՀԱՄԱՐ

Կարդացեք եւ քննարկեցէք այս հատուածը: Իրարու խառնուած բառերը, որոնք Նոր Կտակարանէն համար մը կը ներկայացնեն, հետեւեալն է.—

Ես կը *խնդրեմ* որ անոնք *ամենքը* մէկ ըլլան: Ինչպէս Դուն, Զայր, իմ մէջս ես, եւ ես *Քու* մէջդ, թող *անոնք* ալ *մեր* մէջ ըլլան:

ԸՆԾԱՆԵՐԻՆ ԱՆՊԱՏՆԵՐՈՒՄ ՀԵՏ

Քաջալերեցէք, որ աշակերտները այս հատուածին առաջարկուած պարտականութիւնները կատարեն:

ՓԵՂԱՄԱՆ ԱՂՈՐԹ

Դասապահը եզրափակեցէք Տէրունական Աղօթքով:

Դաս 4 – ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԿԸ ՏԱՐԱԾԷ ՅԻՍՈՒՄԻ ԱԷՏԱՐԱՆԸ

Բնաբան – Յիսուս Քրիստոսի հանդէպ ունեցած իրենց սէրը եւ Սուրբ Հոգիին տուած ներշնչումը, դիւրացուցին առաքելներուն Աւետարանի քարոզչական աշխատանքը:

Աստուածաշունչ – Դուկաս 4.16-22, Գործք Առաքելոց 2.14-41:

Ոսկեայ Համար – Աստուած կ'ըսէ. Այնուհետեւ, երբ վերջին օրերը գան, իմ Հոգիս պիտի թափեմ բոլոր մարդոց վրայ (Գործք Առաքելոց 2.17):

Ընկալումներ – Աշակերտները պէտք է կարենան.–

1. Գիտնալ, թէ Սուրբ Հոգին Յիսուս Քրիստոսի հետ ըլլալով, Ան խոստացաւ իր հետեւորդներուն ըսելով թէ Հոգին պիտի ներշնչէ, օգնէ ու առաջնորդէ զիրենք:
2. Աստուածաշունչի օրինակներով ցոյց տալ քանի մը կերպեր, որոնց միջոցաւ Սուրբ Հոգին կը ներշնչէ ու կ'օգնէ մեզի:
3. Գիտնալ թէ Սուրբ Հոգին Եկեղեցւոյ անդամներուն հետ էր Սուրբ Աթանասի ապրած օրերուն, ինչպէս որ մեզի հետ է այսօր:

Ձեւաւորում –

- Բացման աղօթք եւ Գիտէի՞ր (15 վայրկեան):
- Աստուածաշնչական պատմութիւն, Հեռատեսիլի հարցազրոյց, Պատասխանները գրտնել (15 վայրկեան):
- Սուրբ Հոգին մեզի հետ է (15 վայրկեան):
- Մեծն Սուրբ Աթանաս (10 վայրկեան):
- Փակման աղօթք (5 վայրկեան):

Հարկ եղած առարկաներ –

Գիտէի՞ր... բաժնի վարժութեան համար հետեւեալները պէտք պիտի ունենաք.–

- Փոքրիկ փայլուն տուփ մը, փայլուն թուղթով պատուած, կամ փոքրիկ այլ առարկայ մը, դարձեալ փայլուն, որպէսզի երբ գտնուի, շուտով նշմարուի:
- Աստուածաշունչեր:
- Խաղալիքէ բարձրախօս մը, կամ այնպիսի առարկայ մը որ բարձրախօսի նմանութիւն ունենայ (գրիչ մը կամ լուսարձակ մը):
- Քարտէս մը, որուն վրայ կարելի ըլլայ ցոյց տալ Եգիպտոսն ու Աղեքսանդրիա քաղաքը:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՉԻՆ ՀԱՄԱՐ

Աստուածաշնչական ենթահողը

Յիսուս Քրիստոս աղօթեց եւ քարոզեց ժողովաբանին մէջ: Սակայն իր պատգամը նորութիւն էր: Ան ժողովուրդին ըսաւ, թէ Ինք անձնապէս ամբողջացուց այն մարգարտութիւնը զոր Եսայիի գիրքէն կարդաց իրենց: Սուրբ Հոգիին զօրութեամբ Յիսուս պիտի ազատէր գերեվարուած հոգիները, կոյրերուն տեսողութիւն պիտի շնորհէր, եւ պիտի յայտարարէր իր Հօր ներկայութիւնը

իր ժողովուրդին մէջ: Հայրը, Որդին եւ Սուրբ Հոգին միասնաբար կ'աշխատէին այս աշխարհի բարիքին համար:

Գործք Առաքելոց գիրքէն քաղուած ընթերցումը, ուր Պետրոս առաքեալ կը խօսի բազմութեան, կը նկարագրէ թէ ինչպէ՞ս նոյն Սուրբ Հոգին, որուն մասին մարգարեացած էր Հիմ Կտակարանի Յովել մարգարէն, նորակազմ Եկեղեցւոյ անդամներուն միջոցաւ կը գործէր: Պետրոս առաքեալ կ'ըսէ թէ ինչպէ՞ս Յիսուս ամբողջացուց մարգարտութիւնները, ներառեալ Դաւիթ թագաւոր-

րին կատարածը: Պետրոս կը յիշեցնէ ժողովուրդին Յիսուսի մահուան ու յարութեան մասին, ինչպէս նաեւ ներկայիս Անոր բնակութեան վայրին մասին՝ երկինքի մէջ, Հօր եւ Սուրբ Հոգիին հետ:

Պետրոս առաքեալ կը թալեդարէ իր ունկնդիրներուն դարձի գալ, խոստովանիլ իրենց մեղքերը, մկրտուիլ եւ ստանալ Սուրբ Հոգւոյ շնորհքները, որ խոստացուած է իւրաքանչիւր հաւատացեալի:

Աշակերտներուն համար

Առաքեալները երբ Աւետարանը քարոզելու պարտականութեան դիմաց գտան իրենք զիրենք, մանաւանդ որ այլեւս Յիսուս անձնապէս չկար իրենց հետ, այնպիսի կացութեան մէջ գտնուեցան, որ շատ նման է երեխաներու այն կացութեան, երբ առանձին կը գտնեն իրենք զիրենք դժուարութեան մը դիմաց: Երկուքին պարագային ալ ենթակաները օժանդակութեան կարիք ունին: Այնպէս ինչպէս Տէրը խոստացաւ Սուրբ Հոգին զրկել որպէսզի առաջնորդէ զիրենք, մանուկները պէտք է գիտնան թէ իրենց ծնողները, հոգեւոր հայրերը եւ ուսուցիչները պիտի առաջնորդեն զիրենք: Սակայն անոնք պէտք է նաեւ գիտնան, որ նոյն Սուրբ Հոգին կը շարունակէ առաջնորդել բոլոր անոնք, որոնք կը հետեւին Յիսուսի:

ԴԱՍԱԻԱՆԴՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Բնօրէն տղօք

«Հոգի Աստուծոյ, Աստուած ճշմարիտ, որ Յորդանան գետին վրայ եւ վերնատունը իջար, եւ զիս լուսաւորեցիր սուրբ աւազանին մկրտութեամբ. մեղանչեցի երկինքին դէմ՝ քու առջեւ. վերստին մաքրէ զիս քու աստուածային կրակով, ինչպէս հրեղէն լեզուներով մաքրեցիր սուրբ առաքեալները. եւ ողորմէ՛ քու արարածներուդ եւ ինձի՝ բազմամեղիս, Ամեն»:

Գրեւի՛ր...

Աշակերտներուն հետ խաղացք հետեւեալ խաղը: Իրենցմէ մէկուն աչքերը կապեցք եւ ուրիշ մը թող պահէ փայլուն տուփը կամ փայլուն առարկայ մը՝ այնպիսի տեղ մը, ուր միւս աշակերտները բոլորը տեսնեն: Աչքերը բանալէ ետք, աշակերտը պիտի փնտռէ զանիկա, մինչ միւսները բացարձակ լռութեամբ պիտի հետեւին: Ապա, քանի մը վայրկեան վերջ, դասարանին ըսք որ օգնեն «մօտեցա՛ր», «հեռացա՛ր» ըսելով, երբ մօտեմայ կամ հեռեմայ այդ պահուած տեղին:

Աշակերտներուն ըսք որ մտածեն հետեւեալ հարցումներուն մասին.—

1. Ի՞նչ պիտի զգային, երբ իրենք տուփը փրճառէին եւ իրենց դասընկերները, որոնք գիտեն անոր տեղը, լուռ մնային:
2. Ի՞նչ փոփոխութիւն կը զգան, երբ իրենց դասընկերները օգնեն իրենց այդ տուփը գտնելու աշխատանքին մէջ:

Իրենց գրասեղաններուն շուրջ երթալով, օգնեցք անոնց **Գիտի՛ր...** բաժնի աշխատանքին: Ապա կրոնաբ հարցնել. «Ե՞րբ պէտք ունեցած էք օգնութեան եւ ձեր ծնողքը, հոգեւոր հովիւը կամ ուսուցիչը օգնած են ձեզի»: «Այդ օգնութիւնը ինչպէ՞ս լուծած է ձեր հարցը»:

Թող Սաղմոս 50-ի պարտականութիւնը կատարեն առանձնաբար: Ամէնէն կարեւոր նախադասութիւնը Սաղմոս 50-ին մէջ «Լուռ մնալ»ն է: Աստուած լուռ պիտի չմնայ ու մեզ առանձին պիտի չծօզէ, երբ մենք վստահինք իրեն ու օգնութիւն հայցենք:

ԱՍՏՈՒԾԱՆՉԱՅԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Պատմութիւնը ներկայացուցէք, աշակերտներուն ըսելով որ բացատրութեան նային: Հոգեւոր բառարանը միասնաբար սերտեցք, եւ ապա միասնաբար կարդացք պատմութիւնը: Կարդացած ժամանակ կրոնաբ հարցումներ հարցնել, զիրենք մթնոլորտին մէջ առնելու համար: «Ինչո՞ւ համար անոնք Յիսուսէն խնդրեցին որ կարդայ»: Աշակերտներուն պատասխանը մտիկ ըրէք, իսկ եթէ պատասխան չունենան, աւելցուցէք ըսելով. «Հրեայ մարդոցմէ անոնք որոնք կարդալ գիտէին, անոնց կը տրուէր կարդալ Սուրբ Գիրքերը»: Երկրորդ պարբերութեան աւարտին կրնաք հարցնել. «Եսայիի համաձայն, ամէնէն կարեւոր գործը զոր պիտի կատարէր Աստուծոյ Ընտրեալը՝ ի՞նչ էր»:

Հոգեւոր բռնութեան

Ժողովարան՝ տուն մը, ուր հրեաներ կը հաւաքուէին աղօթելու համար:

Օծում՝ նշանակել մէկը, որ Աստուծոյ կողմէ պարտականութիւն մը ստանձնած է: Օծումը կը կատարուի ընդհանրապէս մէկու մը գլխուն վրայ օրհնութեամբ իւր թափելով կամ զայն օծելով այդ իւղով:

Ոսկեւոջ Համար

Գործք Առաքելոց 2.17: «Աստուած կ'ըսէ. Այնու-

հետեւ, երբ վերջին օրերը գան, իմ Հոգիս պիտի թափեմ բոլոր մարդոց վրայ»:

Գոց սորվեցուցէք այս Ոսկեայ Համարը եւ հարցուցէք. «Որո՞ւն վրայ թափուեցաւ Աստուծոյ Հոգին պատմութեան մէջ»:

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՔԱՂՈՒ

Հեռատեսիլի հարցազրոյց մը

Աշակերտները թող իրենց հարցումները գրեն, եւ ապա զոյգ-զոյգ դերակատար թող ըլլան հարցազրոյց վարելու եւ հարցումներու պատասխանելու պաշտօններով: Կրնան բարձրախօսը գործածել, ինչպէս կ'ընեն թղթակիցներ:

Պատասխանները գտնել

Աշակերտները զոյգ-զոյգ թող կատարեն այս պարտականութիւնը, ապա անոնց պատասխանները ըսէք նաեւ ամբողջ դասարանին:

Պատասխանները հետեւեալներն են.—

1/զ, 2/բ, 3/ա, 4/ե, 5/դ

ԿԵՆՏՐՈՆ՝ ԵՎԵՂԵՑՈՒՅ ԱՄԷ

ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ՄԵՋԻ ՀԵՏ Է

Մանուկ մը կամ չափահաս մը երբ ջուրով կը մկրտուի, անկէ ետք «կը կնքուի» Սուրբ Հոգիով, սրբալոյս Միւռնոնի օծում ստանալով, նման այն օծումներուն, որ կը ստանային Հին Կտակարանի թագաւորները: Պատմութեան ընթացքին հայոց արքաներն ալ օծում ստացած են, իսկ մինչեւ այսօր հոգեւորականները եւս իրենց ձեռնադրութեան ընթացքին, մինչեւ Կաթողիկոս, սրբալոյս Միւռնոնի օծում կը ստանան:

Հոգեգալուստի օրը, Պետրոս առաքեալ մէջբերեց Յովելի մարգարտութիւնը, որ նոր տեսակի օծման մը մասին է: Յովել կ'ըսէ. «Ես իմ Հոգիս պիտի թափեմ ամբողջ մարդկութեան վրայ»: Օծումը ուրեմն այլեւս բոլոր հաւատացեալներուն համար էր, եւ այդ պատճառով մենք ալ զայն կը ստանանք Մկրտութեան ընթացքին: Մկրտութիւնը նոր ծնունդ մըն է, իսկ սրբալոյս Միւռնով օծումը՝ Սուրբ Հոգւոյն զօրութիւնն ու ոյժը ստանալը կը խորհրդանշէ:

Աշակերտներուն ուշադրութիւնը հրաւիրեցէք այն նկարին, ուր քահանային ձեռքը պատրաստ է օծում կատարելու: Հարցուցէք աշակերտներուն. «Ինչպիսի՞ մարդիկ կ'օծուէին Յիսուսէ առաջ (թագաւորներ,

բանակի հրամանատարներ, Աստուծոյ համար աշխատողներ): Ապա հարցուցէք. «Որո՞ւ օծումը կատարելու կը պատրաստուի քահանան (շեշտուելիք կէտը այն է, որ մկրտուող անձը, կամ այն որ Աստուծոյ կողմէ յատուկ պաշտօնի կը կոչուի, օծում կը ստանայ Եկեղեցւոյ կողմէ):

Միասնաբար կարդացէք Մկրտութենէն ետք տեղի ունեցող դրոշմի արարողութեան մասին: Դարձեալ նայեցէք նկարին, ուր քահանան դրոշմ կը կատարէ:

Վարժութեան մէջի համարը հետեւեալն է. «Ան իր կնիքը *դրաւ մեր* վրայ եւ մեզի *տուաւ* իր *Հոգին* մեր *սրտերուն* մէջ, իբրեւ *ապաւն*»: Աշակերտներուն յիշեցուցէք Սաղմոս 50-ի համարը, որ դրուած է այս դասի սկզբնաւորութեան,— գաղափարը միեւնոյնն է՝ թէ Աստուած մեզ պիտի չլքէ, եւ իր խոստումները պիտի յարգէ: Ան է որ «կու գայ» եւ Ան է որ մեզի կու տայ փրկութեան խոստումը Սուրբ Հոգիին միջոցաւ:

«Հոգի Աստուծոյ, Աստուած ճշմարիտ» աղօթքին բառերը վերաքաղ ըրէք:

ՄԵՏՆ ՍՈՒՐԲ ԱԹԱՆԱՍ

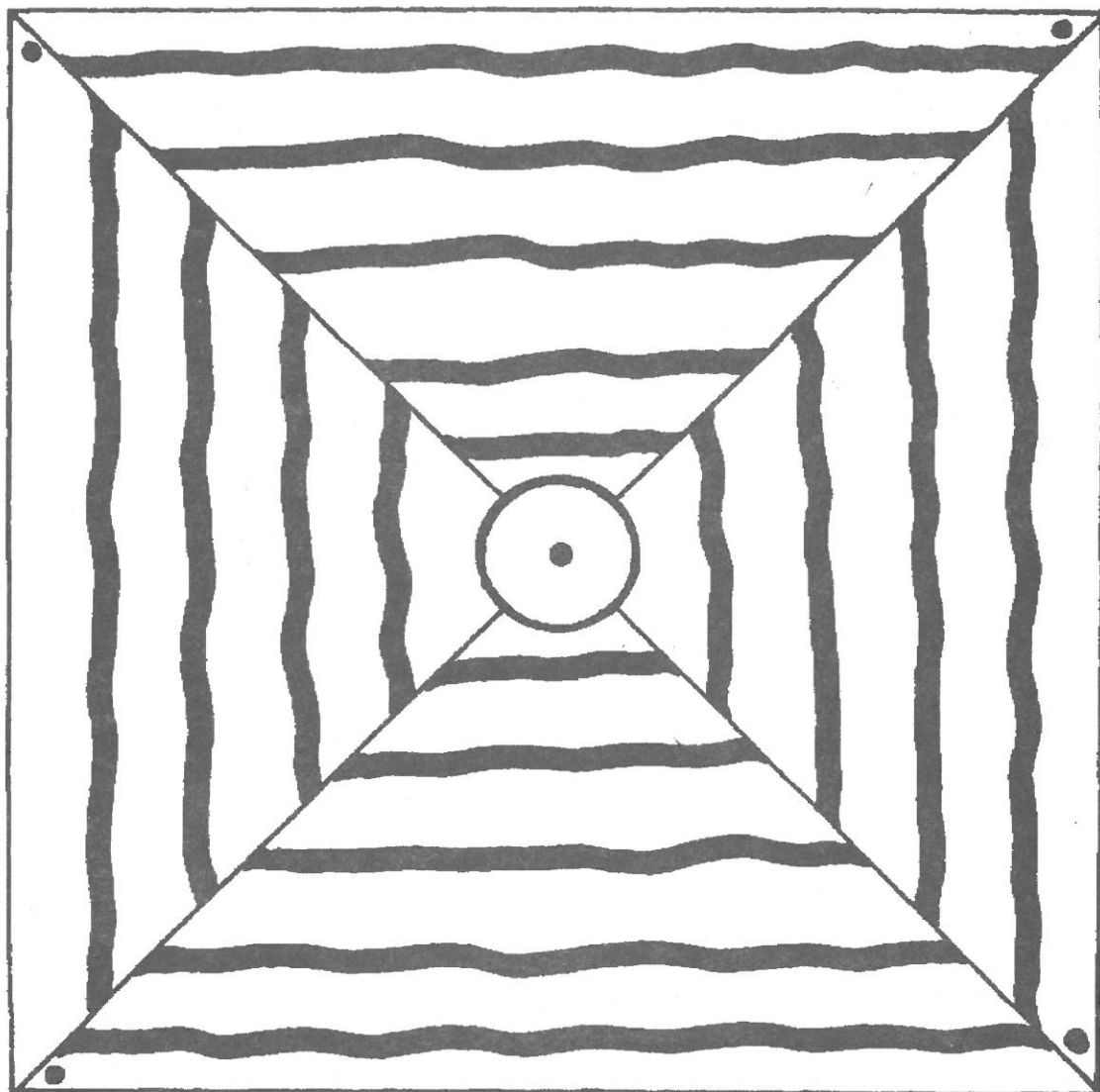
Ծանօթացէ՛ք Սուրբ Աթանասի պատմութեան, քարտէսի վրայ ցոյց տալով Աղեքսանդրիան: Աշակերտներուն բացատրեցէ՛ք, որ Աղեքսանդրիան ժամանակին հին աշխարհի կարեւոր մշակութային կեդրոններէն մէկն էր: Թոյլ տուէք որ պատասխանեն ձեր տրուած հարցումներուն: Ըսէք որ Սուրբ Հոգին քաջութիւնն է յոյս տուաւ այս սուրբին, երբ ան կը պաշտպանէր քրիստոնէական ուղղափառ հաւատքը զօրաւոր հակառակորդներու դիմաց: Երգեցէք կամ արտասանեցէք շարականին տունը: Եկեղեցական գրականութեան մէջ Հոգին անձրեւի եւս կը նմանցուի: Հարցուցէք. «Տակաւին ինչի՞ կրնանք նմանցնել Հոգին, որուն մասին արդէն որոշ բաներ սորված ենք»: (Հոգեգալուստի օրը Հոգին եկաւ զօրաւոր քամիի եւ կրակի տեսքով): Բացատրեցէք, որ այս բնորոշումները պարզապէս փոխաբերական նմանութիւններ են, քանի որ Հոգին՝ հոգի է, եւ ոչ թէ հոյ, կրակ կամ անձրեւ: Պարզապէս Հոգին կ'ենրեւի այս ձեւերով:

ԸՆՏԱՆՔԵՐՆ ԱՆՊԱՏԱՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Քաջաւերեցէք աշակերտները, որ պարտականութիւնները տան մէջ ամբողջացնեն:

ՓԵՎՄԱՆ ԱՂՈՅՔ

Դասապահը եզրափակեցէք Տէրունական Աղօթքով:

Դաս 5 – ՊԻՏԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՆՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

Բնաբան – Նուիրաբերման ոգին, զոր առաքելները ցուցաբերեցին իրենց Տիրոջ նկատմամբ, մեզ նաեւ կրնայ մղել բարեգործութիւն կատարելու մեր նմաններուն:

Աստուածաշունչ – Գործք Առաքելոց 3.1-10, 11-26, 4.1-31, 5.12-42

Ոսկեայ Դամար – Ամէն օր, թէ՛ տաճարին եւ թէ՛ իրենց տուններուն մէջ, անդադար կը սորվեցնէին, Յիսուս Քրիստոսը քարոզելով իբրեւ Փրկիչ (*Գործք Առաքելոց 5.42*):

Ընկալումներ – Աշակերտները պէտք է կարենան.–

1. Գիտնալ թէ նախանձը դժուարութիւններ կրնայ յարուցանել մեր կեանքին մէջ, այնպէս ինչպէս պատահեցաւ առաքելներուն:
2. Ս. Կոզմասի եւ Ս. Դամիանոսի կատարած բժշկութիւնները առնչել առաքելներուն կատարածին հետ:
3. Բացատրել թէ ինչպէ՞ս Եկեղեցին այսօր կը շարունակէ տակաւին բժշկութեան եւ աղօթքի իր առաքելութիւնը:

Չեւաւորում –

- Բացման աղօթք եւ Գիտէի՞ր (15 վայրկեան):
- Աստուածաշնչական պատմութիւն, Մտածենք պատմութեան մասին (15 վայրկեան):
- Անարծաթ բժիշկներ՝ Կոզմաս եւ Դամիանոս (15 վայրկեան):
- Բժշկութեան աղօթքներ (10 վայրկեան):
- Փակման աղօթք (5 վայրկեան):

Հարկ եղած առարկաներ –

Գիտէի՞ր... բաժնի թատերական ներկայացման համար շատ պարզ զգեստաւորումներ եւ գլխու ծածկոյթներ պէտք ունիք, ինչպէս՝ երկար տարազներ եւ գլուխը ծածկելու լաթեր:

Բժշկութեան աղօթքներ բաժնի պարտականութեան համար, հաստ խաւաքարտ մը կտրեցէք զանազան ձեւերով, որպէսզի կազմապատկեր մը (փազըլ) կազմէք: Իւրաքանչիւր աշակերտի կտոր մը պէտք է հասնի: Կրնաք մէկէ աւելի կազմապատկերներ պատրաստել, եթէ դասարանը աւելի մեծաթիւ է: Մատիտներ եւ գունաւոր ներկեր, ինչպէս նաեւ փակցնելիք ունեցէք:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՅՉԻՆ ՀԱՄԱՐ

Աստուածաշնչական ենթահողը

Համարները ցոյց կու տան, թէ առաքելներուն վստահութիւնը թէ Տէրը զիրենք կ'առաջնորդէ միշտ, բժշկելու կարողութիւն տուաւ անոնց, ինչպէս նաեւ համարձակ քարոզելու քաջութիւն, որպէսզի բացատրեն թէ ինչպէ՞ս Յիսուս ամբողջացուց Հին Կտակարանի գրութիւնները: Ուրիշներու նախանձը, որոնք զինք իբրեւ Մեսիա չընդունեցին, կը նշանակէր թէ առաքելներն ալ կրնային ընդդիմութեան հանդիպիլ ու հալածուիլ:

Աշակերտներուն համար

Մեր աշակերտները, թէւ փոքրիկ, սակայն շատ հաւանաբար նախանձի փորձառութիւնը ունեցած ըլլան: Երբ յաջողութիւն մը ունեցած ըլլան, կամ իրենք զիրենք նպատակի մը նուիրած ըլլան, վստահաբար հակառակութեան կամ թշնամական վերաբերումի հանդիպած ըլլան:

Այս դասը առիթ կու տայ աշակերտներուն, որպէսզի անդրադառնան որ առաքելներն ալ նման կացութեան մէջ եղած են, եւ սակայն շարունակած են այն առաքելութիւնը որուն կոչած էր զիրենք Աստուած: Անոնք բնաւ չյուսահատեցան եւ չընկրկեցան: Անոնք

պայքարեցան Աստուծոյ նկատմամբ իրենց ունեցած հաւատքը զօրացնելու, եւ այդ հաւատքն էր որ իրենց տուաւ կարողութիւն՝ շարունակելու իրենց գործը: Անոնք կարողացան ծառայել ուրիշներուն՝ բժշկելով, քարոզելով եւ աղօթելով:

Դասը նաեւ աշակերտներուն ցոյց կու տայ, թէ եկեղեցին այսօր ինչպէ՞ս կը շարունակէ տակաւին բժշկութեան ու աղօթքի իր առաքելութիւնը, եւ թէ իրենք ալ ինչպէ՞ս կրնան մասնակից դառնալ անոր:

Ս. Կոզմաս եւ Ս. Դամիանոս եղբայրներուն կեանքը կրնայ տիպար օրինակ մը ըլլալ երիտասարդներուն համար: Ներկայ աշխարհիս մէջ, ուր դրամն ու նիւթապէս վարձատրուիլը այնքան կարեւոր տեղ կը գրաւեն, այս սուրբերուն կեանքը բոլորովին տարբեր օրինակ կրնայ ծառայել աշակերտներուն, որ իսկական քրիստոնէական գործելածելը ցոյց կու տայ:

ԳԱՍԱԲԱՆԴԱՆՆ ԿԱՐԳԸ

Բաժանս սոթք

«Յոգի Աստուծոյ, Աստուած ճշմարիտ, որ Յորդանան գետին վրայ եւ վերնատունը իջար, եւ զիս լուսաւորեցիր սուրբ աւազանին մկրտութեամբ. մեղանչեցի երկինքին դէմ՝ քու առջեւ. վերստին մաքրէ զիս քու աստուածային կրակովդ, ինչպէս հրեղէն լեզուներով մաքրեցիր սուրբ առաքեալները. եւ ողորմէ՛ քու արարածներուդ եւ ինծի՝ բազմամեղիս, Ամէն»:

ԳԻՏԷՐ՝Ր...

Դերերը նշանակեցէք եւ սորվեցուցէք անոնց: Օգնեցէք աշակերտներուն, որ անդրադառնան, թէ հակառակ անոր որ կերպարները միասին կ'աշխատին, սակայն նախանձ գոյութիւն ունի անոնց միջեւ:

Նախապատրաստեցէք աշակերտները Աստուածաշնչական պատմութեան, ըսելով անոնց, թէ առաքեալները նուիրուած էին այն աշխատանքին, զոր Յիսուս Քրիստոս յանձնած էր իրենց որպէսզի կատարեն: Սակայն անոնք ունեցան նախանձ եւ թշնամանք իրարու նկատմամբ: Բայց իրենց հաւատքը զիրենք զօրացուց եւ կարող դարձուց ուրիշներուն օգտակար հանդիսանալու:

ԱՍՏՈՒԾԱՆՁԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Աշակերտները բացատրութեան թող մային եւ ըսեն թէ ի՞նչ կը խորհին ներկայացուածին մասին: Ապա կարդալէ ետք պատմութիւնը, զրուցեցէք անոր մասին: Զրոյցը վարելու համար, կրնաք հետեւեալ հարցումները հարցնել անոնց.–

1. Պետրոս առաքեալ ինչի՞ կ'ակնարկէր, երբ կ'ըսէր «Ինչ որ ունիմ, ատիկա կու տամ քեզի»:
2. Կը թուի թէ Պետրոս առաքեալ քաջօրէն կը խօսէր երբ կ'ըսէր. «Չենք կրնար չխօսիլ մեր տեսածներուն ու լսածներուն մասին»: Ուրեմն ինչո՞ւ կը կարդանք որ անոնք կ'աղօթէին որ Աստուած զօրացնէ զիրենք շարունակելու քարոզութիւնները եւ բժշկութիւնները: (Փորձեցէք բացատրել որ դժուարութեանց մէջ անպայման մեր բարեկամներուն ու ընկերներուն զօրակցութիւնը կը փնտռենք, մանաւանդ աղօթքի ճամբով):
3. Ի՞նչ կը խորհիք Գամաղիէի ըսածին մասին: Կը կարծէ՞ք թէ ան կը հաւատար առաքեալներուն կատարած քարոզութեան: (Աշակերտները կրնան տարբեր կարծիքներ արտայայտել: Ամփոփեցէք զանոնք, եւ փորձեցէք ըսել թէ թերեւս Աստուծոյ կողմէ առաջնորդուած ըսաւ ան այդ խօսքերը):

Հոգեւոր բառարան

Տաճարի իշխանաւորներ: Ասոնք քահանաներն էին, որոնք տաճարին պատասխանատու կարգուած էին: Անոնք կոչուած են յաճախ «քահանայապետներ» եւ «ծերեր»:

Ոսկեւն Հատը

Գործք Առաքելոց 5.42: «Ամէն օր, թէ՛ տաճարին եւ թէ՛ իրենց տուններուն մէջ, անդադար կը սորվեցնէին, Յիսուս Քրիստոսը քարոզելով իբրեւ Փրկիչ»:

Գոց սորվեցուցէք այս Ոսկեայ Համարը, եւ կամ զայն օգտագործեցէք փակման աղօթքի ընթացքին:

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՔՐԴՈՒ

Մտածենք պատմութեան մասին բաժնի թատերական ներկայացման բաժնի ընթացքին, քաջալերեցէք աշակերտները որ երկխօսութիւն մը գրեն, ցոյց տալով թէ իրենց ստանձնած դերը ինչպէ՞ս կ'անդրադառնայ բժշկութեան հրաշքին: Նաեւ քաջալերեցէք զանոնք որպէսզի երկխօսութիւն մը գրեն, որ ցոյց տայ թէ տաճարի իշխանաւորները ի՞նչ մտածեցին երբ լսեցին այդ հրաշքին մասին, եւ ի՞նչ ծրագրեցին ընել: Ապա կրնան իրենց գրած երկխօսութիւնը թատերականօրէն ներկայացնել:

ԿԵՆԱՐԸ՝ ԵԿԵՂԵՑՈՅ ԱՆՔ

ԱՆԱՐԾԱՅ ԲԺԻՇԿՆԵՐ՝ ԿՈՁԱՍՏ ԵՒ ՂԱՄԻԱՆՈՍ

Աշակերտները թող ծանօթանան պատմութեան, հերթաբար կարդալով թիւ ունեցող իւրաքանչիւր պարբերութիւնը: Աշակերտներուն պատուիրեցէք մտածել Մատթէոսի Աւետարանի 10-րդ գլուխի բովանդակութեան մասին: Մատնանշեցէ՛ք, որ մենք ձրի կեանք ու հնարաւորութիւն պիտի ունենանք Աստուծոյ արքայութեան մէջ: Ուստի մենք ալ պէտք է ուրիշներուն բարիք ընենք, առանց փոխարէն մեծ գումարներ պահանջելու: Անշուշտ ասիկա չի նշանակեր թէ մենք մեր ապրուստը պէտք չէ հոգանք: Այլ կը նշանակէ նաեւ, թէ մենք պէտք է օգնենք ուրիշներուն, աղօթենք անոնց համար, առանց անոնցմէ փոխարէնը պահանջելու:

Գրատախտակին վրայ գրեցէ՛ք Ղուկասու Աւետարանին 6-րդ գլխու 35-րդ համարը, գծիկներ դնելով բաց ձգուած բառերուն տեղ:

«Բայց դուք _____ ձեր թշնամիները եւ _____ ըրէք ձեզ ատողներուն ու փոխ տուէք անոր, որմէ ետ առնելու _____ չունիք»:

Վարը գրեցէք հետեւեալ բառերը. **բարիք, ակնկալիք, սիրեցէ՛ք**: Աշակերտները հերթաբար թող ամբողջացնեն բաց ձգուած տեղերը, բառերը իրենց ճիշդ տեղը դնելով:

Միասնաբար սրբագրեցէ՛ք Աւետարանի յիշեալ համարը, որուն ճիշդ ձեւը հետեւեալն է. «Բայց դուք **սիրեցէ՛ք** ձեր թշնամիները եւ **բարիք** ըրէք ձեզ ատողներուն ու փոխ տուէք անոր, որմէ ետ առնելու **ակնկալիք** չունիք»:

Ապա, աշակերտներուն հարցուցէք, թէ կը ճանշնա՞ն այնպիսի մարդիկ, որոնց բարիք կ'ընեն, եւ գի-

տեն որ անոնք չեն կրնար իրենց փոխադարձել: Պատասխանները կրնան տարբերիլ:

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԱՂՕԹՔՆԵՐ

Միասնաբար կարդացէք հատուածը:

Հարցուցէք. «Երբեք նշմարա՞ծ էք Աստուծոյ բժշկարար զօրութեան ներկայութիւնը»: Հետեւեալ բառերը գրեցէք գրատախտակին վրայ. *Աւելի լաւ զգալ, ցաւը անցընել, հիւանդանոցէն տուն վերադառնալ, աւելի ուրախ երեւիլ*: Հարցուցէք աշակերտներուն թէ այս խօսքերը, որ ուրիշներուն համար կ'ըսենք յաճախ, ինչպէ՞ս Աստուծոյ սիրոյն եւ բժշկութեան նշանները կ'ըլլան:

Իւրաքանչիւր աշակերտի տուէք կազմապատկերէն մասնիկ մը, եւ թող հետեւին աշակերտական գիրքի ցուցմունքներուն: «Օգնելու» կարելիութիւններ առաջարկեցէք. մեծ աշխատանքի մը կրնան օգտակար հանդիսանալ, հիւանդ մը կրնան ուրախացնել, եւայլն: Շեշտեցէք որ ուրիշներու համար աղօթելն ալ աշխատանք մըն է:

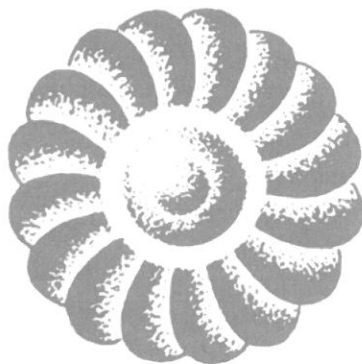
Թող աշակերտները մտածեն ու լուծեն իրենց կազմապատկերին կերպը միասնաբար: Պատին վրայ դնելու մասին մտածեցէք, անոր վրայ գրելով թէ աշակերտներուն կողմէ պատրաստուած է:

ԸՆՏԱՆՔԵՐԱ ԱՆՂԱՄՆԵՐՈՒՄ ՀԵՏ

Քաջալերեցէք աշակերտները, որ պարտականութիւնները տան մէջ ամբողջացնեն:

ՓՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ

Ղասապահը եզրափակեցէք Տէրունական Աղօթքով:

Դաս 6 – ՍՏԵՓԱՆՈՍ՝ ԱՌԱՋԻՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳՐ

Բնաբան – Եկեղեցւոյ թիւին բազմացման հետ, պէտք է նաեւ ծառայողներուն թիւը աւելնար: Սարկաւագներ ընտրուեցան այդ օրերուն: Այսօր եւս սարկաւագներ ունինք, որոնք կը ծառայեն Եկեղեցւոյ ու ժողովուրդին:

Աստուածաշունչ – Գործք Առաքելոց 6.1-15:

Ոսկեայ Համար – Ստեփանոս Աստուծոյ շնորհքով եւ զօրութեամբ լեցուն մարդ մըն էր, որ ժողովուրդին մէջ մեծամեծ հրաշքներ կը կատարէր եւ նշաններ ցոյց կու տար (Գործք Առաքելոց 6.8):

Ընկալումներ – Աշակերտները պէտք է կարենան.–

1. Գիտնալ, թէ առաքեալներուն նման մենք ալ կրնանք գտնուիլ այնպիսի կացութեանց մէջ, երբ ուրիշներու օժանդակութեան կարիքը կ'ունենանք:
2. Նկարագրել սարկաւագներուն կատարած գործերէն ոմանք:
3. ճանչնալ Ստեփանոսն ու Փիլէն որպէս առաջին շրջանի Եկեղեցւոյ սարկաւագներ, եւ իւրաքանչիւրին մասին երկու դէպք պատմել:
4. Քանի մը կերպեր ըսել, որոնցմով մենք եւս կրնանք սարկաւագներուն օրինակով ծառայել մեր նմաններուն:

Ձեւաւորում –

- Բացման աղօթք եւ Գիտէի՞ր (15 վայրկեան):
- Աստուածաշնչական պատմութիւն, Մտածենք պատմութեան մասին (20 վայրկեան):
- Սուրբ Փիլէ Սարկաւագուհին (10 վայրկեան):
- Հարցազրոյց՝ սարկաւագի մը հետ (10 վայրկեան):
- Փակման աղօթք (5 վայրկեան):

Հարկ եղած առարկաներ –

Սուրբ Փիլէ Սարկաւագուհին բաժնին համար՝ փակցնելիք թուղթ, գունաւոր ներկեր, թուղթի կտորներ իւրաքանչիւրին երկու հատ նուազագոյնը 24x6 սմ. չափով: Մեծ թուղթ մը, որուն վրայ դրուին իրենց թղթիկները, եւ պատի թերթ կազմել կարելի ըլլայ:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՌԵՍՈՒՑՅԻՆ ՀԱՄԱՐ

Աստուածաշնչական ենթահողը

Գործք Առաքելոցի 6-րդ գլխուն առաջին 15 համարները մեզի ցոյց կու տան, թէ ինչպէ՞ս նորակազմ Եկեղեցին ընկերային դժուարութիւններու դիմաց գտնուեցաւ: Առաջին դժուարութիւնը այն էր, որ հսկայ աշխատանք կար կատարելիք: Առաջին հերթին Աւետարանը պէտք է քարոզուէր, բայց միեւնոյն ժամանակ կառիքաւորներուն ու անօթիներուն հոգ պէտք էր տանիլ:

Առաջին շրջանի քրիստոնեաներուն միջեւ անհամաձայնութիւններ ալ կային: Մենք կը տեսնենք, որ

այրիները անտեսուած էին: Ուստի առաքեալները դիմեցին Եկեղեցիի օգնութեան, որպէսզի կերակուր եւ խնամք մատակարարեն անոնց, եւ իրենք ամբողջութեամբ նուիրուին քարոզութեան: Ահա այդպէս առաջին եօթը սարկաւագները ընտրուեցան, որոնց գլխաւորն էր Ստեփանոս:

Հակառակ անոր որ Ստեփանոս «շնորհքով ու զօրութեամբ լեցուն» մարդ մըն էր, որ «մեծամեծ հրաշքներ եւ նշաններ կը կատարէր ժողովուրդին մէջ», կային նաեւ այնպիսիներ, որոնք նախանձով լեցուած էին, եւ կամ կը վախճնային որ Մովսիսական Օրէնքին մէջ փոփոխութիւն յառաջանայ, ինչպէս կը նկարագրուի 13-14 համարներուն մէջ:

Աշակերտներուն համար

Մեր աշակերտները կը հասկնան, թէ փոփոխութիւնը վախ կը յառաջացնէ երբեմն, հետեւաբար Ստեփանոսի պատմութիւնը կարելոր է իրենց համար: Անոնք տակաւին փոքր են եւ օգնութեան կարօտ, ուստի հարազատ է իրենց համար առաքեալներուն օգնականներու կարիք ունենալը:

Մեր աշակերտները պիտի քաջալերուին իմանալով, որ առաքեալները փոփոխութիւն յառաջացուցին եւ ընդդիմութեան հանդիպեցան: Եւ մեր աշակերտներուն նման, անոնք ալ օգնութեան կարիք զգացին:

Դասի աւարտին յիշեցուցէք աշակերտներուն, որ ծառայութիւնը սարկաւազներուն առաքելութեան հիմնական երեսը կը ներկայացնէ եկեղեցւոյ կեանքին մէջ, եւ ոչ միայն անոնք ծառայած են անցեալին, այլ նաեւ նահատակուած են անոր համար:

Դասը ցոյց կու տայ որ կիներ եւս սարկաւազութիւն կատարած են, ինչպէս Փիբէ: Կին սարկաւազները ընդհանրապէս ծառայած են կիներուն եւ ընտանիքներու մէջ, եւ այս մեզի կը յիշեցնէ թէ ինչքա՞ն ծառայութիւն ու աշխատանք կատարուած է առաջին շրջանի եկեղեցւոյ կեանքէն ներս:

Դասը նաեւ առիթ կու տայ աշակերտներուն մտածելու սարկաւազներուն կատարած տարբեր աշխատանքներուն մասին, որ մինչեւ այսօր կը շարունակուի, օրինակը առնելով առաջին սարկաւազներէն:

ԴԱՍԽԱՆԴՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

ԲԱՅՄԱՆ ՄԴՈՒՔ

«Հոգի Աստուծոյ, Աստուած ճշմարիտ, որ Յորդանան գետին վրայ եւ վերնատունը իջար, եւ զիս լուսաւորեցիր սուրբ աւազանին մկրտութեամբ. մեղանչեցի երկինքին դէմ՝ քու առջեւ. վերստին մաքրէ զիս քու աստուածային կրակովդ, ինչպէս հրեղէն լեզուներով մաքրեցիր սուրբ առաքեալները. եւ ողորմէ՛ քու արարածներուդ եւ ինձի՝ բազմամեղիս, Ամէն»:

ԳՐՏԻՐՐ...

Նայեցէք երիտասարդ ընտանիքի բացատրութեան բաժնին եւ աշակերտներուն հարցուցէք թէ ի՞նչ կը տեսնեն: Ապա ըսէք. «Այս երիտասարդ զոյգի կեանքին մէջ ի՞նչ փոփոխութիւն տեղի ունեցած է», «իրենց այս տարիքին անոնք ի՞նչ բանի կարիք ունին»: Ընդունեցէք առաջարկուած պատասխանները, ապա կարդացէք բացատրութեան կողքին գտնուող հատուածը: Աշակերտներուն հարցուցէք իրենց կողմէ կատարուող աշխատանքներու մասին, նաեւ օգնականներու միջո-

ցաւ իրենց կատարած գործերուն մասին: Շեշտը դրէք այն երեւոյթին վրայ, որ մենք ալ երբեմն օգնութեան կարիք կ'ունենանք, երբ փոփոխութիւններ յառաջանան մեր կեանքին մէջ, կամ մասնաւոր կացութեանց դիմաց գտնուինք:

Աշակերտները երեքական հոգինոց խումբերու բաժնեցէք, որպէսզի **Ամէն մարդ օգնականի պէտք ունի** պարտականութիւնը կատարեն, եւ եթէ կարելի ըլլայ, ամէնքն ալ ներկայացնեն իրենց պատասխանները ամբողջ դասարանին:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՉԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Միասնաբար կարդացէք Աստուածաշնչական պատմութիւնը: Կարդալու պահուն կրնաք հարցումներ հարցնել անոնց, որպէսզի մասնակից դառնան:

1. Առաքեալները նախանձախնդի՞ր կերպով կ'աշխատէին թէ ոչ, երբ հաւատացեալներէն խնդրեցին որ օգնականներ տան իրենց իբրեւ սարկաւազներ, որպէսզի կերակուրի մատակարարումով զբաղին անոնք:
2. Ինչպիսի՞ մարդիկ ընտրեցին անոնք այս աշխատանքին համար: Ամէնքն ալ յարմա՞ր էին այս գործին, թէ մասնաւոր մարդիկ պէտք է ընտրուէին:
3. Ինչո՞ւ Ստեփանոսի հակառակորդները չկըրցան պատասխանել անոր ըսածներուն:

ՀՈԳԵԻՈՐ ԲԱՆՈՐԱՆ

Յունախօսներ՝ հրեական ծագումով քրիստոնեաներ, որոնք յունարէն կը խօսէին:

Եբրայեցիներ՝ հրեական ծագումով քրիստոնեաներ, որոնք արամեաւորէն կը խօսէին:

Հայիոյանք՝ անարգական խօսքեր՝ Աստուծոյ ուղղուած:

ՈՍԿԵՆՅ ՀԱՄԱՐ

Գործք Առաքելոց 6:8: «Ստեփանոս Աստուծոյ շնորհքով եւ զօրութեամբ լեցուն մարդ մըն էր, որ ժողովուրդին մէջ մեծամեծ հրաշքներ կը կատարէր եւ մշաններ ցոյց կու տար»:

Գոց սորվեցուցէք այս Ոսկեայ Համարը, եւ կամ զայն օգտագործեցէք փակման աղօթքի ընթացքին:

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՔԱՂՈՒ

Ստածենք պատմութեան մասին բաժնի հարցումին պատասխանը, ինչպէս ըսինք, այն է՝ թէ առաքեալ-

ները պետք է աւելի ազատ ըլլային ու ժամանակը տրամադրէին Աւետարանի քարոզութեան: Աշակերտները կրնան իրենց սեփական պատասխանը ունենալ երկրորդ հարցումին համար: Ջանացէք շեշտել, թէ Ստեփանոսի դէմքը նոյնիսկ ցոյց կու տար, թէ ինք աստուածային շնորհք ունեցող մէկն էր: Սակայն բազմութիւնը այդ օր շատ զայրացած էր, եւ ճիգ կատարուած էր պաշտպանելու զինք: Քրիստոնեաները յաճախ նման կացութեանց դիմաց կը գտնուէին, եւ միշտ ալ քաջ կեցուածք կը ցուցաբերէին:

ԿԵՆՆԵՐ՝ ԵԿԵՂԵՃՈՅ ԱՄՁ

ՍՈՒՐԲ ՓԻՔԷ ՍԱՐԿԱՒԱԳՈՒԻՅԻՆ

Աշակերտները իրենց պատասխանները թող տան այս բաժնին: Պօղոս առաքեալի ըսածներէն որեւէ մէկը Փիքէի մասին, ընդունելի է: Կին սարկաւագները յաճախ կոչուած են «սարկաւագուհի», եւ երբեմն ալ պարզապէս «սարկաւագ»:

Նայեցէք նկարին, եւ ուշադրութիւն դարձուցէք մագաղաթին, որ Հռոմայեցիներուն տարած իր նամակն է: Ապա թղթիկները բաժնեցէք եւ Հռոմայեցիներու նամակէն համարներ թող գրեն անոնց վրայ եւ զարդարեն զանոնք: Ապա մեծ թուղթին վրայ փակցու-

ցէք զանոնք, եւ պատեն կախեցէք: Կրնաք վերնագիր մը դնել՝ «ԱՍՈՆՔ ԵՆ ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻ ԽՕՍՔԵՐԸ, ՈՐՈՆՔ ՓԻՔԷՆ ՏԱՐԱՒ ՀՈՌՄԱՅԵՑԻ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒՆ»:

Պատի թերթը օգտագործեցէք իբրեւ վերաքաղի միւթ, թէ ո՞վ էր Սուրբ Փիքէն:

ՀԱՐՃԱՋՐՈՅ՝ ՍԱՐԿԱՒԱԳԻ ԱՌ ՀԵՏ

Առաջին պարբերութիւնը միասնաբար կարդացէք, եւ ապա դասարանը զոյգերու վերածեցէք: Իւրաքանչիւր զոյգ թող կարդա՝ հատուածը Տիմոթէոսի թուղթէն, եւ ապա պատրաստէ իր «հարցազրոյց»ը:

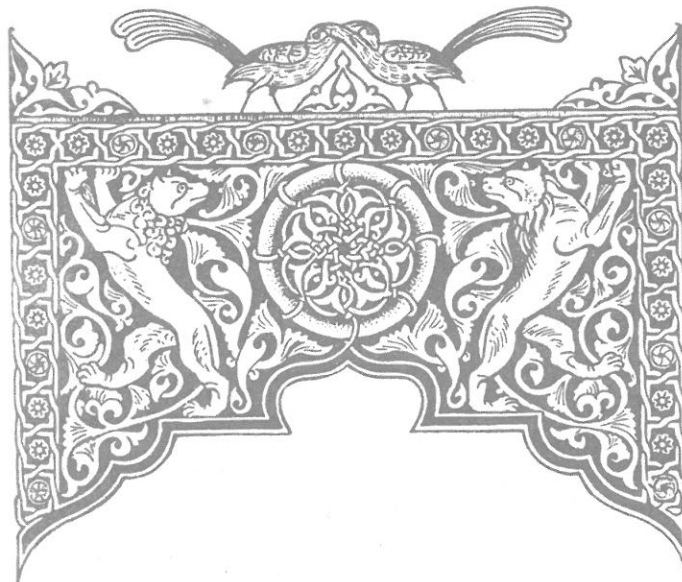
Երբ ամէնքը պատրաստ ըլլան, կամաւոր զոյգ մը թող ներկայացնէ իր հարցազրոյցը ամբողջ դասարանին:

ԸՆՏՆԱԻՔԻՆ ԱՆՊՆԱՆԵՐՈՒՄ ՀԵՏ

Քաջակերեցէք աշակերտները, որ պարտականութիւնները տան մէջ ամբողջացնեն:

ՓՆԿԱՆԱՆ ԱՊՕԹՔ

Դասապահը եզրափակեցէք Տէրունական Աղօթքով:

Դաս 7 – ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ՝ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՅԱՏԱԿԸ

Բնաբան – Աստուծոյ վրայ ունեցած Ստեփանոսի հաւատքը առաջնորդեց զինք ընդունելու մարտիրոսութիւնը, իբրեւ ճշմարիտ վկայ, եւ իր զօրութիւնը ներշնչեց շատեր:

Աստուածաշունչ – Գործք Առաքելոց 7.1 – 8.1

Ոսկեայ Զամար – Մինչ անոնք կը քարկոծէին Ստեփանոսը, ան կ'աղօթէր ըսելով. «Տէր Յիսուս, ընդունէ՛ հոգիս»: Ապա ծունկի եկաւ եւ բարձր ձայնով ըսաւ. «Ասիկա մեղք մի սեպեր իրենց» (Գործք Առաքելոց 7.59-60):

Ընկալումներ – Աշակերտները պէտք է կարենան.–

1. Ճանչնալ Սուրբ Ստեփանոսը՝ իբրեւ առաջին նահատակը Եկեղեցւոյ, ինչպէս նաեւ առաջին սարկաւազը:
2. Նկարագրել Սուրբ Ստեփանոսը՝ իբրեւ վկայ եւ վստահող Սուրբ Զոգիին:
3. Ներկայացնել կերպեր, որոնց միջոցաւ մենք եւս վկաներ կրնանք ըլլալ:

Չեւաւորում –

- Բացման աղօթք եւ Գիտէի՞ր (15 վայրկեան):
- Աստուածաշնչական պատմութիւն, Մտածենք պատմութեան մասին (15 վայրկեան):
- Քարտէսի աշխատանք (10 վայրկեան):
- Առանձին դիմադրել (10 վայրկեան):
- Փակման աղօթք (5 վայրկեան):

Չարկ եղած առարկաներ –

Քարտէսի աշխատանքին համար պէտք ունիք գունաւոր ներկերու:

Առանձին դիմադրելու բաժնին համար պէտք ունիք մեծ փափուկ գնդակ մը, զոր աշակերտները իրարու վրայ պիտի նետեն, առանց վիրաւորուելու:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՅՉԻՆ ՀԱՄԱՐ

Աստուածաշնչական ենթահողը

Սուրբ Ստեփանոս Սարկաւազի ծառայութիւնը, վկայութիւնը եւ նահատակութիւնը կրնայ օրինակ ըլլալ մեր փոքրիկներուն բազմաթիւ կերպերով: Առաջին, Ստեփանոս ցոյց կու տայ անոնց թէ առաջին շրջանի Եկեղեցին խորապէս տպաւորուած էր այն առաքելութեամբ զոր կատարեց Յիսուս Քրիստոս: Այնքան մը, որ անոնք իրենց կեանքը տուին հաւատքի ճմարտութիւնը հաստատելու համար, ինչպէս ըրաւ Սուրբ Ստեփանոս: Այնպէս ինչպէս Աստուածաշնչական պատմութիւնը ցոյց կու տայ, անոնք լաւապէս գիտէին Զին Կտակարանը, եւ այդ պատճառաւ ճանցցան Յիսուս Քրիստոսը իբրեւ Մեսիա, որ իր խոստումը յարգեց եւ ամբողջացուց մարգարէութիւնները, ինչպէս Ստեփանոս իրենց համար վերաքաղը կատարեց ամբողջ պատմութեան:

Մեր Եկեղեցւոյ աղօթքներն ու շարականները լեցուն են Զին Կտակարանեան պատկերներով, որոնք մեզի կը յիշեցնեն, թէ ինչքան կարեւոր է այդ հիմքը, որովհետեւ ան ցոյց կու տայ մեզի թէ ինչպէ՞ս կը նախապատրաստուի Քրիստոսի գալուստը:

Աշակերտներուն համար

Դասը մեզի ցոյց կու տայ երեք մարդոց օրինակներ, որոնք մերժուեցան՝ Ստեփանոս, Մովսէս (ինչպէս Ստեփանոս կը պատմէ իր ունկնդիրներուն), եւ Մարիան՝ **Գիտէի՞ր...** բաժնի պատմութեան մէջ ներկայացուած աղջնակը: Այս դասին գլխաւոր կետերէն մէկը այն է, որ աշակերտները մտածեն ի՞նչ ընել երբ մերժուին, կամ ինչպէ՞ս վարուին անոնց հետ որոնք զիրենց չեն քաջալերեր, երբ իրենք կը պայքարին իրենց տեսա-

կետներուն համար: Փոքրիկն Մարիան պիտի որոշէր թէ ի՞նչ պիտի ընէ, երբ իր ընկերները մերժէին նոր անձը: Սուրբ Ստեփանոս պէտք է որոշէր ի՞նչ ընել երբ զինք սպաննելու թշնամական կեցուածքի հանդիպեցաւ:

Մեր աշակերտներն ալ կրնան Յիսուս Քրիստոսէ պաշտպանութիւն խնդրել եւ զօրութիւն ստանալ, ինչպէս ըրաւ Սուրբ Ստեփանոս: Քրիստոս եւ սուրբերը դժուարութիւններու հանդիպեցան ու չարչարուեցան մեզմէ առաջ, եւ մեզի պիտի օգնեն, եթէ հետեւինք իրենց օրինակին:

ԴԱՍԱԲԱՆԴՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Բնօրէն տղօք

«Հոգի Աստուծոյ, Աստուած ճշմարիտ, որ Յորդանան գետին վրայ եւ վերնատունը իջար, եւ զիս լուսաւորեցիր սուրբ աւազանին մկրտութեամբ. մեղանչեցի երկինքին դէմ՝ քու առջեւ. վերստին մաքրէ զիս քու աստուածային կրակով, ինչպէս հրեղէն լեզուներով մաքրեցիր սուրբ առաքեալները. եւ ողորմէ՛ քու արարածներուդ եւ ինձի՝ բազմամեղիս, Ամէն»:

Գրքեր՞ր...

Մարիային եւ նոր աղջկան պատմութիւնը բոլորը միասին կարդացէ: Երբ աւարտէ, աշակերտները իրենց պատասխանները տան հարցումներուն, որ պատմութեան մասին դրուած են այնտեղ:

Աստուծոյ շնորհակալութիւնը

Միասնաբար կարդացէ Աստուածաշնչական պատմութիւնը: Կարդացած ժամանակ հարցուցէ. «Ինչո՞ւ արդեօք Ստեփանոս պատասխանեց քահանայապետին, այնքան երկար պատմական վերաբաղ մը ընելով Իսրայէլի պատմութեան մասին»: Ապա հարցուցէ. «Ո՞ր մէկ նախադասութիւնը մեզի կ'ըսէ թէ Ստեփանոս մտածեց, թէ իր ունկնդիրները յամառ են»: Պատմութեան աւարտին հարցուցէ. «Ուրիշ ո՞վ ըսած է Ստեփանոսի այն խօսքերը, որոնք Աստուծոյ ներողամտութիւնը կը խնդրեն»: (Այդ բառերը գրեթէ նման են Յիսուսի այն խօսքերուն, որոնք մեր Տէրը ըսաւ խաչին վրայ մահացած պահուն): Երբ իրենց պատասխանները մտիկ ընէ, եւ շատ հաւանաբար ըսեն թէ ատոնք Յիսուսի խօսքերն են, հարցուցէ անոնց. «Ասիկա ամէնէն յստակ փաստերէն մէկն է, որ Յիսուս Քրիստոս Աստուծոյ Որդին է, որ իր կեանքը տուաւ մեր յաւիտեանական փրկութեան համար»:

Հոգեւոր բառարան

Վկայութեան խորան՝ իսրայէլացիներու շարժական պաշտամունքի վայրը, զոր իրենց հետ կրեցին անապատական թափառումներու ժամանակ:

12 նահապետներ՝ Յակոբի տասներկու զաւակները, որոնք Իսրայէլի տասներկու ցեղախումբերու պետերն էին:

Ոսկեւոջ Հնաւոր

Գործք Առաքելոց 7.59-60: «Մինչ անոնք կը քարկոծէին Ստեփանոսը, ան կ'աղօթէր ըսելով. "Տէր Յիսուս, ընդունէ՛ հոգիս": Ապա ծունկի եկաւ եւ բարձր ձայնով ըսաւ. "Ասիկա մեղք մի սեպեր իրենց"»:

Գոց սորվեցուցէ այս Ոսկեայ Հնաւորը, եւ կամ զայն օգտագործեցէ փակման աղօթքի ընթացքին:

Պատմութեան սերտքերը

Աշակերտները թող ամբողջացնեն **Ստածե՛նք պատմութեան մասին** հատուածը, եւ ըսէ իրենց թէ բոլոր պատասխանները կրնան գտնել Աստուածաշնչական պատմութեան մէջ: Երբ ամբողջացնեն, պատասխանները վերատեսութեան ենթարկեցէ: Ճիշդը հետեւեալն է.՝

1/դ, 2/ա, 3/ե, 4/գ, 5/բ

Կեանքը՝ Եպեղեօնոյ մէջ

Քարտէսի աշխատանք

Աշակերտներուն ուղղութիւն տուէր, որպէսզի կատարեն այս բաժնի աշխատանքը:

Առաջին դիմարդեւ

Կարդացէ եւ քննարկեցէ, ապա դասարանը բաժնեցէ երեք կամ չորս հոգինոց խումբերու: Խումբի իւրաքանչիւր անդամ թող կացութեան մը մասին գրէ, ուր ինք վկայած է իր հաւատքին մասին: Անոնց ըսէ, որ կացութեան մը մասին գրեն միայն, առանց ըսելու թէ ինչպէ՞ս պէտք է վկայեն մեր հաւատքին մասին նման կացութեան մէջ: Իսկ միւս խումբը կրնայ պատասխանը գրել:

Աշակերտները թող խմբուին բոլորը մէկտեղ, շրջանակաձեւ: Հաւաքեցէ թուրքերը, խառնեցէ իրար, եւ ապա իւրաքանչիւր աշակերտ հերթաբար թող կարդայ այդ կացութիւններէն մէկը: Գնդակը նետեցէ աշա-

կերտի մը վրայ եւ անիկա թող առաջարկէ թէ ինչպէ՞ս մէկը կրնայ վկայել տուեալ այդ կացութեան պարագային: Աշակերտը ապա գնդակը կը նետէ ուրիշի մը վրայ, որ նոյնը պիտի ընէ հերթաբար: Կրկնեցէք այս մինչեւ որ բոլորին ալ կարգ գայ:

Սուրբ Ստեփանոսի նուիրուած տաղը երգեցէք միասնաբար, որպէսզի իրենք ալ սորվին զայն: Հարցուցէք անոնց. «Ներումը մաս կը կազմէ՞ այն վկայութեան որուն մասին խօսեցանք: Ինչո՞ւ *այո*, եւ կամ ինչո՞ւ *ոչ*»: (Պատասխանը *այո* է, որովհետեւ մենք պէտք է ներենք, նոյնիսկ անոնց որոնք հակառակորդ են մեզի

կամ կը հալածեն մեզ, ինչպէս Սուրբ Ստեփանոս ըրաւ, եւ նկատ ինչպէս մեր Տէրը ինք ըրաւ):

ԸՆՏԱՆՔԻՆ ԱՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Քաջալերեցէք աշակերտները, որ պարտականութիւնները տան մէջ ամբողջացնեն:

ՓԱԿԱՆ ԱՊՈԹՔ

Դասապահը եզրափակեցէք Տէրունական Աղօթքով:

